

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

Vliv koronavirové epidemie na trh práce v příhraničních
regionech České republiky

Vypracovala: Michaela Tíhová
Vedoucí práce: doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.

České Budějovice 2021

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích:

.....

Tíchová Michaela

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat doc. RNDR. Stanislavu Kraftovi, PhD. za jeho cenné rady, čas a také trpělivost. Také bych chtěla poděkovat mojí rodině a přátelům, kteří mě podporovali v průběhu celého mého studia, a hlavně během psaní bakalářské práce. Děkuji.

Anotace

Tato bakalářská se zabývá vývojem nezaměstnanosti v příhraničních okresech před vypuknutím epidemie COVID-19 a v průběhu epidemie, kdy začala fungovat i protiepidemická opatření. Vybrané časové období, během kterého je míra nezaměstnanosti sledována, je od prosince 2019, kdy nezaměstnanost v České republice byla nejnižší v Evropě, až do ledna 2021. Okresy jsou následně rozděleny v typologii podle vývoje nezaměstnanosti na začátku a na konci období. V první části jsou vysvětleny jednotlivé pojmy spojené s trhem práce a nezaměstnaností. V druhé části jsou data míry nezaměstnanosti analyzována.

Klíčová slova

Trh práce, nezaměstnanost, příhraniční okresy, COVID-19, epidemie, koronavirus

Abstrakt

This bachelor's thesis deals with the development of unemployment in border districts before the outbreak of COVID-19 epidemic and during the epidemic, when anti-epidemic measures began to work. The selected time period during which the unemployment rate is monitored is from December 2019, when unemployment in the Czech Republic was the lowest in Europe, until January 2021. Districts are then divided in a typology according to the development of unemployment at the beginning and end of the period. The first part explains the various concepts associated with the labor market and unemployment. In the second part, the unemployment rate data are analyzed.

Key words

Labour market, unemployment, border districts, COVID-19, epidemic, coronavirus

Obsah

1. Úvod	7
2. Teoretická východiska práce	9
2.1 Trh práce	9
2.1.1 Primární a sekundární trh práce	9
2.1.2 Trh práce ve světě	10
2.1.3 Trh práce v České republice.....	10
2.2 Zaměstnanost	11
2.3 Nezaměstnanost	12
2.4 Druhy nezaměstnanosti.....	13
2.5 Dopady nezaměstnanosti	15
2.6 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	16
2.7 Rizikové skupiny na trhu práce	17
2.8 Pendlerství	18
3. Dopady pandemie COVID-19.....	20
3.1 COVID-19 a trh práce ve světě.....	25
3.2 COVID-19 a trh práce v České republice.....	25
4. Metodika práce	27
4.1 Sledované území	27
4.2 Sledované ukazatele.....	29
4.3 Typologie okresů podle změny nezaměstnanosti	29
5. Analýza nezaměstnanosti v příhraničních regionech České republiky	30
5.1 Analýza nezaměstnanosti v prosinci 2019.....	32
5.2 Analýza nezaměstnanosti v březnu 2020.....	33
5.3 Analýza nezaměstnanosti v červenci 2020	34
5.4 Analýza nezaměstnanosti v říjnu 2020	36
5.5 Analýza nezaměstnanosti v lednu 2021	36

5.6 Typologie okresů podle změny nezaměstnanosti	38
6. Závěr.....	40
Literatura:	42
Přílohy:	45

1. Úvod

Trh práce tvoří součást celkového tržního prostředí a je založen na vztahu dvou subjektů – toho, kdo svoji práci nabízí, a toho, kdo má zájem o nabízenou práci. Trh práce je místo, kde se střetává nabídka s poptávkou. Mít práci hraje velmi důležitou roli v životě každého člověka. Zaměstnaní lidé mají pocit, že jsou potřební a užiteční. Ztráta zaměstnání může ovlivnit člověka jak po psychické, tak po fyzické stránce. Může mít i negativní důsledky, mezi které můžeme zařadit ztrátu nebo snížení příjmů, ztrátu sociálních jistot, neustálý stres či rozpad rodiny.

Jedním z nejdiskutovanějších témat ve světě je v současné době nezaměstnanost, kterou lze považovat za nejzávažnější problém na trhu práce a týká se prakticky každého z nás. Nezaměstnanost je důsledek nerovnováhy nabídky práce a poptávky po práci. V podstatě neexistuje žádný způsob, jak nezaměstnanost vyřešit, ale stát se snaží ji co nejvíce snížit. V České republice se tímto problémem zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí a jednotlivé úřady práce. Podporou vytváření nových pracovních míst a zajištěním životních podmínek nezaměstnaných se v ČR zabývá politika zaměstnanosti. Ovšem nejvíce diskutovaným a nejvíce skloňovaným tématem je v současné době celosvětová pandemie koronaviru COVID-19, která výrazně zasáhla i Českou republiku. Je to téměř rok, kdy se na území ČR objevily první případy tohoto onemocnění a v současnosti patří ČR mezi nejvíce zasažené země. Podle odborníků je toto onemocnění nebezpečné převážně tím, jak rychle a snadno se přenáší. Kvůli tomu celý svět, včetně ČR, zavádí různá opatření, která mají zabránit přenosu do celé populace. Bohužel v některých případech opatření nezabírají a přibývá, jak počet nakažených, tak počet úmrtí. Mnoho zpráv také bohužel říká, že koronavirové onemocnění s námi bude už napořád jako běžné sezónní onemocnění. Nicméně je také potřeba se před virem chránit a nejjistější způsob, jak co nejvíce omezit jeho šíření, je očkování, které probíhá už téměř po celém světě.

Toto téma jsem si vybrala kvůli jeho aktuálnosti a nezaměstnanost je stále přítomný problém. Příhraniční regiony jsem vybrala z toho důvodu, že je zde větší provázanost regionálních trhů práce s těmi zahraničními a mohl by se zde nejvíce projevit i problém pendlerů.

Hlavním cílem této práce je zmapování registrované míry nezaměstnanosti před vypuknutím epidemie a v průběhu epidemie v příhraničních regionech České republiky. Sledované období je od prosince 2019, kdy se o nákaze téměř nevědělo až do ledna 2021. Dalším cílem je vymezení regionů, ve kterých se míra registrované nezaměstnanosti sleduje. Třetím cílem je analýza statistických dat, získaných z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Posledním

cílem je vytvoření typologie okresů, podle vývoje míry nezaměstnanosti na začátku a na konci sledovaného období. Statistická data jsou čerpána převážně z internetových zdrojů Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Portál Ministerstva práce a sociálních věcí zveřejňuje data registrované míry nezaměstnanosti v měsíční periodě.

Práce se dělí na dvě části, teoretickou a analytickou. V teoretické části je popisován trh práce ve světě i tuzemsku. Dále se zde autorka zabývá charakteristikou pojmů nezaměstnanosti a zaměstnanosti. Charakterizuje související pojmy jako jsou druhy nezaměstnanost, státní politika nezaměstnanosti, pendleři, rizikové skupiny. Popisuje, jaký je rozdíl mezi ekonomicky aktivním a neaktivním obyvatelstvem či jaké má nezaměstnanost dopady. Další je zde důležitá kapitola o epidemii COVID-19, která hraje velmi důležitou roli. Metodika práce odkazuje na postupy a metody použité pro analýzu míry nezaměstnanosti. V analytické části se tato práce zabývá zmapováním nezaměstnanosti před epidemií a po dopadu epidemie COVID-19 na míru nezaměstnanosti v příhraničních regionech, kterými jsou okresy.

2. Teoretická východiska práce

Následující kapitoly se budou věnovat trhu práce, nezaměstnanosti, rizikovým skupinám a koronavirové pandemii.

2.1 Trh práce

Trh práce je pomyslný prostor, kde dochází ke střetu nabídky pracovních sil (lidí, jejich schopností, dovedností, předpokladů a kvalifikace) a poptávky ze strany zaměstnavatelů. Trh práce se skládá z nezaměstnanosti a zaměstnanosti. V praxi se na trhu práce vyskytujeme všichni, protože každý člověk má určité dovednosti, kvalifikaci či předpoklady k vykonávání určité práce. Na druhé straně existuje poptávka podnikatelů a organizací, kteří potřebují pracovníky s odpovídajícími schopnostmi, dovednostmi a kvalifikací pro svůj chod.

2.1.1 Primární a sekundární trh práce

Na primárním trhu práce se soustřeďují lepší a výhodnější pracovní příležitosti, které se vyznačují vyšší prestiží, poskytují řadu šancí, možnost profesionálního růstu a lepší pracovní podmínky. Pro pracovníky je i snazší zvýšit si kvalifikaci a tím posílit stabilitu svého zaměstnání. Práce je zde relativně dobře placená a je zajištěn i růst mezd.

Naproti tomu sekundární trh je charakterizován pracovními místy s nižší prestiží a s nižší mzdovou úrovní. Pracovní kariéra je zde málo výhodná, v některých případech nelze o kariéře vůbec hovořit. Na tomto trhu je méně stabilních pracovních příležitostí a pracovní kariéra osob, které se na tomto trhu pohybují, je periodicky přerušována obdobími kratší či delší nezaměstnanosti. Pracovníci na sekundárním trhu práce se častěji stávají nezaměstnanými, i když na druhé straně je zde snazší získat nové zaměstnání než v primárním sektoru. Je zde malá či nulová šance na zvýšení kvalifikace (Mareš 1998).

„Pracovníci jsou dnes ochotnější investovat do svých dovedností tím, že dnes přijímají nižší mzdy, pokud očekávají, že více firem bude inovovat a bude jim v budoucnu platit vyšší mzdy. Podobně jsou firmy ochotnější inovovat, když očekávají, že kvalita budoucí pracovní síly bude vyšší, tedy když pracovníci investují více do svých dovedností“ (Acemoglu 1997, s.445).

2.1.2 Trh práce ve světě

Téměř v žádné oblasti není tak obrovský rozdíl mezi vyspělými evropskými a mimoevropskými zeměmi světa jako na trhu práce. Míra rigidity pracovní síly sestavovaná Světovou bankou je důležitým ukazatelem pro zahraniční investory. Čím je tento ukazatel nižší, tím lépe zaměstnavatel optimalizuje počet svých zaměstnanců a snižuje náklady spojené s přijímáním a propouštěním zaměstnanců. Do míry rigidity pracovní síly se promítá především legislativní úprava pracovněprávních vztahů (především úprava práce v noci, o víkendu, zákonem povolený počet hodin nepřetržité práce či max. počet pracovních dní v týdnu dle zákona...).

Příkladem může být USA a Evropa. Ve Spojených státech je zvýhodněn zaměstnavatel (krátké výpovědní lhůty, malé omezení ohledně druhů smluv, pracovní doby, ...), zatímco v Evropě je zvýhodňován zaměstnanec. Trh práce v USA je tak pružný a v konečném důsledku výhodný i pro zaměstnance. Flexibilita trhu práce je také jedním z hlavních důvodů ekonomické vyspělosti USA. V Evropě jsou lepší pracovní podmínky převážně díky odborům, které mají v Evropě větší úlohu než v USA. Díky odborům jsou pracovní podmínky v Evropě neustále vylepšovány (Gola, 2014).

2.1.3 Trh práce v České republice

V 90. letech došlo ke kvantitativním posunům demografického chování, včetně reprodukční aktivity a průměrná délka života, byly natolik podstatné, že nám umožňují hovořit o kvalitativní změně. Vývoj rodinného chování od roku 1989 charakterizují dva trendy: klesá počet sňatků a rodí se méně dětí. Tři podmínky pomáhají vysvětlit vnitřní zdroje tohoto vývoje: a) dědičnost deformované struktury populace z bývalého režimu, b) nárůst příležitostí k seberealizaci mladých lidí a c) slabý trh s bydlením. Podobně tento demografický přechod doprovází stárnutí populace. Pokud jde o trendy nezaměstnanosti, nedošlo v České republice k radikálnímu nárůstu nezaměstnanosti, jak se bezprostředně poté očekávalo (Flek, Večerník 2005).

Podle ILO (Mezinárodní úřad práce) bylo Česko mezi prvními zeměmi ve střední a východní Evropě, které po pádu železné opony zásadně transformovaly svůj politický a ekonomický systém. Česká republika je považována za jeden z nejúspěšnějších států při přechodu z centrálně plánované ekonomiky na sociálně tržní ekonomiku. Od počátku 90. let byl růst silný, i když volatilní, tažený otevíráním trhů, přílivem zahraničních investic podporovaným konkurenceschopnou průmyslovou základnou, příznivým zeměpisným umístěním a

kvalifikovanou pracovní silou. Rychlá transformace vedla k členství v EU v roce 2004 a ke klasifikaci jako země s vysokými příjmy v roce 2006. V současné době má Česko nejnižší míru nezaměstnanosti v EU a OECD (pod 2,0 % v roce 2019). S mírou zaměstnanosti blížící se 80 % čelí země zvýšenému nedostatku pracovních sil, který by se mohl stát hlavní překážkou růstu. Země si dobře vede i v dalších sociálních ukazatelích s nízkou nerovností příjmů a velmi nízkým podílem lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Zbývajících výzvami je nízká účast žen s malými dětmi a zranitelných skupin na zaměstnání, včetně osob s nízkou kvalifikací, starších pracovníků a osob se zdravotním postižením čili rizikové skupiny.

2.2 Zaměstnanost

Pod pojmem zaměstnanost se rozumí fakt, kdy část ekonomicky aktivního obyvatelstva zabezpečuje prostředky pro zajištění své existence či uspokojení svých potřeb tak, že se zapojí do pracovního procesu. Úroveň zaměstnanosti vyjadřuje poměr mezi počtem ekonomicky aktivních pracujících obyvatel a jeho celkovým počtem. Skladba zaměstnanosti se od 60. let 20. století mění, klesá počet zaměstnaných v průmyslu a stoupá počet zaměstnaných v službách, počet zaměstnanců v zemědělství je stálý. Ubývá manuální práce ve prospěch nemanuální. Také klesá poptávka po méně kvalifikačně náročných pracích, kde není nutné vysokoškolské, vyšší odborné či středoškolské vzdělání. Trendem je nárůst tzv. nestandardních pracovních poměrů, jako je práce na poloviční či zkrácený úvazek, sezónní práce, na krátkodobé smlouvy nebo smlouvy na dobu určitou. Také roste počet osob samostatně výdělečně činných. Pokud by všichni, kteří mají předpoklady pracovat, chtěli pracovat a práci si najdou, bylo by dosaženo plné zaměstnanosti (Tichotová 2009).

Pokud nastane situace, kdy lidé, kteří mohou pracovat, chtějí pracovat, ale práci nemohou najít, např. z důvodu nedostatku pracovních příležitostí, dojde k tomu, že se začne postupně navyšovat nezaměstnanost.

2.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost nastává v případě, že je trh přesycený pracovní silou. Dochází k ní, když poptávka po pracovních místech je vyšší než nabídka práce.

Podle Mareše (1998) jsou za nezaměstnané považovány ty osoby, které splňují níže uvedené tři podmínky souběžně:

- 1) jsou schopné práce (věkem, zdravotním stavem, ale i osobní situací);
- 2) chtějí zaměstnání
- 3) jsou přes snahu v daný okamžik bez zaměstnání (tedy přes snahu nalézt přiměřené zaměstnání)

Podle ILO jsou za nezaměstnané považovány všechny osoby 15leté a starší, které ve sledovaném období souběžně splňovaly níže uvedené tři podmínky:

- 1) nebyly zaměstnané
- 2) hledaly aktivně práci, přičemž formou aktivního hledání práce se rozumí hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, dále hledání práce přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- 3) byly připraveny k nástupu do práce, tzn. že během referenčního týdne byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku (czso.cz).

Obecná definice (platná v zemích ES) říká, že za nezaměstnané jsou považovány osoby:

- 1) bez placeného zaměstnání
- 2) jsou registrované na úřadech práce
- 3) hledají práci
- 4) jsou schopny a ochotny ihned do ní nastoupit (Mareš 1998, s.18).

2.4 Druhy nezaměstnanosti

Frikční (dočasná) nezaměstnanost, je druh nezaměstnanosti, který vzniká v případě, že dochází k přesunu osob mezi pracovními místy. Tyto přesuny mohou být motivovány potřebami osob nebo potřebami ekonomického vývoje. Jedná se především o normální změnu zaměstnání, kdy je doba nezaměstnanosti jen na krátkou dobu. Další možností jsou osoby nově přichozí na trh práce, kdy se jedná o dobu, během níž hledají své první zaměstnání.

Becková říká, že strukturální nezaměstnanost představuje složitější problém než frikční nezaměstnanost. Jedná se o nezaměstnanost způsobenou změnou struktury ekonomiky a eliminací celých pracovních odvětví (např. nadbytek horníků po uzavření dolů). Je výsledkem nerovnováhy mezi pracovní silou pohotovou pro práci a požadavky zaměstnavatelů po určitém typu práce. Někdy je strukturální nezaměstnanost způsobena rušením pracovních míst a nahrazení živé práce technikou. Řešením této nezaměstnanosti je rekvalifikace nezaměstnaných.

„Cyklická a sezónní nezaměstnanost je úzce spojena s průběhem hospodářského cyklu v konkrétní ekonomice“ (Becková 2016, s.21). Někdy se také hovoří o nezaměstnanosti z nedostatečné poptávky. Je-li cyklická nezaměstnanost pravidelná a spojená s přírodním cyklem či ročním obdobím, mluvíme o sezónní nezaměstnanosti.

Podle Mareše (1998) se o skryté nezaměstnanosti někdy hovoří jako o tzv. skryté pracovní síle čili o nezaměstnaných, kteří nejsou jako nezaměstnaní registrováni, i když zaměstnání nemají a při dostatečné nabídce by je přijali. Skrytá nezaměstnanost je formou nezaměstnanosti, kdy si nezaměstnaná osoba nehledá práci a ani se jako nezaměstnaná neregistruje. Velkou část této nezaměstnanosti tvoří obvykle vdané ženy a mladiství (unikly do jiného statusu – mateřství, práce v domácnosti, studia apod.).

Dobrovolná nezaměstnanost nastává v případě, kdy lidé upřednostňují volný čas před zaměstnáním. Tito lidé mohou mít dostatek pracovních příležitostí, ale hledají jiné například lépe placené pracovní místo. V době nezaměstnanosti tito lidé využívají sociální systém jako alternativní příjem a pobírají sociální dávky. V tu chvíli jsou závislí na sociálním státu.

Nedobrovolně zaměstnaní jsou lidé, kteří jsou díky své životní situaci donuceni pracovat v zaměstnání, které neodpovídá jejich kvalifikaci, či jsou ochotni pracovat za nižší mzdu. Ochotně hledají zaměstnání a chtějí pracovat. Touto nezaměstnaností jsou postihováni pracovníci, kteří nemají dostatek vhodných příležitostí z důvodu nízké kvalifikace či je pro ně nabízená profese obtížná. V případě, že tito lidé vhodné pracovní místo najdou, často je ve

vzdálenosti, kvůli které se jim nevyplatí dojíždět. Nedobrovolně nezaměstnaní by naopak rádi přijali práci za nabízenou mzdu, avšak neexistují volná pracovní místa, odpovídající jejich potřebám (např. se jedná o lidi se příliš úzce zaměřenou kvalifikací, bez možnosti změnit profesi) (Brožová, 2003).

Nezaměstnanost by se měla snižovat a cílem je nalezení rovnováhy mezi poskytováním lepších příležitostí nezaměstnaným a udržováním dostatečných pobídek pro individuální hledání zaměstnání. Cílit na střednědobě nezaměstnané, aby se zabránilo jejich přeměně na dlouhodobě nezaměstnané. Alternativou je přechod do práce na částečný úvazek či brigádu. Lidé pak mohou volný čas využít k aktivnímu hledání lepšího a vhodnějšího zaměstnání. V mnoha zemích může být také moudré kombinovat zvýšený důraz na aktivní programy trhu práce se zkrácením maximální doby trvání dávek v nezaměstnanosti, aby se vyrovnaly nežádoucí motivační účinky (Calmfors 1994).

Mareš (1998) stanovil hlavní nástroje boje proti dlouhodobé nezaměstnanosti:

- a) zvyšování kvalifikace, výcvik k doplnění kvalifikace a rekvalifikace dlouhodobě nezaměstnaných, částečně jejich výcvik pro používání špičkové technologie
- b) poskytování informací dlouhodobě nezaměstnaným o situaci na trhu pracovních sil a o těch vlastnostech, jejichž rozvíjení může zlepšit jejich orientaci na trhu práce
- c) podpory firmám vytvářejícím pracovní místa pro dlouhodobě nezaměstnané, od sociálních programů tvorby pracovních míst přes subvencování některých nově vytvářených pracovních příležitostí až k podpoře startů malého podnikání a sebezaměstnávání
- d) finanční příspěvek a rady pro ty, kdo se rozhodnou sami podnikat nebo se samozaměstnávat
- e) preventivní zvyšování kvality výuky a výcviku mládeže a rekvalifikace
- f) možnost předčasných důchodů
- g) tvorba míst s nižším počtem pracovních hodin

2.5 Dopady nezaměstnanosti

Lidé, kteří dlouhodobě nemají zaměstnání, se nepodílí na výrobě statků a služeb. Stejně tak klesají státu příjmy z daní, sociálních a zdravotních odvodů. Jinak řečeno se jedná o ztrátu makroekonomického produktu. Vlivem dlouhodobé nezaměstnanosti také dochází ke ztrátě lidského kapitálu, což nemá vliv jen na ekonomiku státu, ale především na ekonomickou situaci jedince a jeho rodiny (Brožová, 2012). Ekonomické důsledky jsou spojeny s produkcí, ekonomika nevyrábí tolik produkce, kolik je schopna vyrábět. Hrubý domácí produkt (HDP) se nachází pod potencionálním HDP. Ztráty lze vyjádřit jako náklady stagnace. Propad HDP ovlivňuje rozvojové možnosti ekonomiky i možnosti sociálních transferů. Tyto důsledky jsou spojeny především s cyklickou nezaměstnaností.

Problém nastává i ze sociálního hlediska, tito lidé si zvykli nepracovat a ztratili své pracovní návyky. Časem zjistili, že i ze sociálních dávek se dá vyžít, a proto nemají důvod hledat si nové zaměstnání, i když tak dochází ke snížení životní úrovně. Ztráta zaměstnání také ovlivňuje rodinu. Díky ztrátě příjmu dojde k narušení rodinných zvyklostí, rozbití partnerských vztahů, odkládání svateb či početí dětí. U některých jedinců může nezaměstnanost vést ke ztrátě sebedůvěry, navozuje pocit méněcennosti a může skončit depesemí, alkoholismem či jinými nežádoucími jevy. Tyto jevy vedou k onemocnění imunitního, cévního, mozkového a kardiovaskulárního systému a jsou způsobeny nadměrným stresem ze ztráty zaměstnání (Fialová 2014).

Podle studie pro British Medical Journal vzrostl stres mezi nezaměstnanými pracovníky během období hromadného propouštění a nesnižoval se, když doba trvání nezaměstnanosti vzrostla. Chronický stres může vést k tělesné a duševní morbiditě. Nadměrná konzumace alkoholu představuje potenciální problémy pro pracovní výkon a bezpečnost práce. Také pracovník konzumující nadměrné množství alkoholu může být méně motivován k hledání jiného zaměstnání. Kouření by mohlo naznačovat riskování nebo dokonce náchylnost k nehodám. Nezaměstnanost nebyla spojena s úrovní vzdělání, ale mohlo to být způsobeno nízkou variabilitou ve vzdělávání. Účastníci, kteří byli dlouhodobě nezaměstnaní, uváděli méně náhodných nemocí. Protože pracovníci zdravotnické služby již nebyly k dispozici nezaměstnanému pracovníkovi, byla zde pravděpodobně faktorem neochota hledat péči jinde. Další možností je, že snížení pracovní zátěže a další pracovní expozice ovlivnily hledání péče nebo dokonce nemocnost. Předpokládá se, že pro člověka je ztráta zaměstnání méně stresující, když je míra obecné nezaměstnanosti vysoká (Leino-Arjas 1999).

Ztráta zaměstnání obvykle zahrnuje sled stresových událostí od očekávání ztráty zaměstnání (např. oznámení o uzavření závodu), přes samotné propouštění, po hledání zaměstnání a školení, a nakonec až po opětovné zaměstnání. I když jsou známy vážné ekonomické a sociální důsledky ztráty zaměstnání, vlivy nezaměstnanosti na zdraví nejsou dosud plně pochopeny. Podle několika studií se našly významné pozitivní asociace mezi nezaměstnaností a sebevraždou, nejčastěji studovaným výsledkem fyzického zdraví. Většina studií na úrovni jednotlivců se soustředila na opatření zaměřená na blahobyt, jako jsou příznaky tělesné a duševní nerovnováhy nebo dysfunkční chování, a obvykle zjistila nepříznivé účinky nezaměstnanosti na poraženého (Dooley, Fielding, Levi 1996).

2.6 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Jak již bylo zmíněno, na trhu práce je předmětem pracovní síla, kterou nabízí ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO). Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dále dělí na zaměstnané a nezaměstnané a představuje pracovní sílu státu. Zaměstnaní jsou všechny osoby, které dosáhly věku patnácti let a více a v daném období patřily mezi placené zaměstnané, zaměstnané ve vlastním podniku nebo příslušníky armády. Nezaměstnaní jsou osoby, dle zákona o zaměstnanosti, jednotlivci, kteří chtějí a jsou schopni pracovat, aktivně hledají práci, ale jsou bez práce (zakonyprolidi.cz).

Ekonomicky neaktivní jsou osoby mimo pracovní sílu, nesplňují podmínky zaměstnaných či nezaměstnaných. Patří sem důchodci, studenti, ženy na mateřské dovolené, osoby se zdravotními komplikacemi či osoby neschopné nastoupit do práce do čtrnácti dnů (Fialová 2014).

2.7 Rizikové skupiny na trhu práce

Lidé jsou na trhu práce ovlivněni spoustou charakteristik jako např. věkem, zdravotním stavem, pohlavím, vzděláním a příslušnosti k etnické skupině. Tyto charakteristiky vyčleňují skupiny lidí, u kterých hrozí riziko ztráty zaměstnání a jsou odsouzené k dlouhodobé nezaměstnanosti. Osoby patřící do těchto skupin nachází zaměstnání převážně na sekundárním trhu práce, zastávají nižší pozice a pobírají nižší mzdy. Mezi rizikové skupiny v České republice řadíme absolventy škol, osoby se zdravotním postižením, ženy s malými dětmi, důchodce a romské etnikum.

Absolventi středních a vysokých škol, ucházejících se o své první zaměstnání, jsou oproti jiným uchazečům znevýhodněni v konkurenci s jinými uchazeči. Je to dáno minimální předchozí pracovní zkušeností, nemají pracovní návyky a vhodné kontakty, které by jim usnadnily orientaci na trhu práce (Becková 2016). Čím nižší vzdělání, tím těžší je pro absolventa najít zaměstnání. Snaha najít místo ve svém oboru je těžší, a tak nástup do zaměstnání odkládají do doby, než vhodné místo najdou (Kosina, 2019).

Starší lidé prožívají ztrátu nejvíce. Mají svoje naučené zvykové stereotypy a je pro ně tedy těžší přizpůsobit se novým skutečnostem, návykům, a tedy i novému zaměstnání. Tito lidé jsou najímáni a propouštěni na stejných pracovních trzích jako ostatní pracovníci. Je pro ně vzácné najít speciální trhy práce, jakou jsou ty, které existují pro osoby se zdravotním postižením. Platí pro ně stejné podmínky a podléhají stejné soutěži o zaměstnání jako všichni ostatní. Starší pracovníci jsou však často vyloučeni z trhů práce, zatímco jejich mladší kolegové mohou očekávat, že na svých pracovních místech zůstanou (Samorodov 1999).

„Ženy jsou na trhu práce znevýhodněny preferencemi zaměstnavatelů, kteří hledají pracovní sílu, u které je potřeba nižší kvalifikace a vyšší fyzická zdatnost. Rizikovou skupinou jsou převážně matky samoživitelky, které jsou omezené potřebami svých dětí a mohou pracovat jen na zkrácený úvazek, který ale většina firem nenabízí“ (Kosina 2019, s.15). Pokud se podíváme i na vyšší pozice, zjistíme, že je na těchto pozicích zaměstnáváno více mužů. Důvodem jsou možné mateřské povinnosti u žen, které by ji vyřadili z pracovního nasazení a místo ní by se hůře hledala náhrada, která by se musela zaučovat. Proto jsou na vyšších pozicích zaměstnáváni muži, protože u nich nehrozí dočasná pracovní neschopnost, která by je vyřadila na 3 roky z pracovních povinností.

U této skupiny lidí vznikají se změnou pracovní schopností ekonomické, sociální a psychické problémy. V současné době mají tito lidé stále menší šanci uplatnit se na trhu práce a jejich doba evidence na úřadu práce je několikrát delší než u běžného uchazeče. Osoby se zdravotním postižením jsou podle zákona o zaměstnanosti:

- a) fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány jako plně invalidní,
- b) fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány jako částečně invalidní,
- c) fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány jako osoby zdravotně znevýhodněné.

Problém Romů je dům tím, že většina romského obyvatelstva absolvuje pouze základní vzdělání a nemá žádné další kvalifikace. Značná část této skupiny nedokončí ani vzdělání základní. Romové byli zaměstnáni většinou v profesích, které v současnosti procházejí výraznými změnami kvalifikačních požadavků (Becková 2016).

2.8 Pendlerství

Forma pendlerství byla, jak známo velmi rozšířena na počátku devadesátých let. Nejvyššího počtu dosáhli pendleři v roce 1992, v současné době je pendlerství životním stylem. Hlavní výhodou pendlerství jsou vyšší mzdy v Německu a Rakousku na jedné straně a nižší životní náklady v ČR na straně druhé. Na druhé straně jsou tyto výhody snižovány vyššími náklady na cestování a ztrátou času. Negativním rysem této formy zaměstnání (ale i všech forem práce v zahraničí) je velmi častá ochota přijmout práci pod úroveň vzdělání pracovníků. Tato ochota je nevýhodná ve skutečnosti pro obě strany: tito pracovníci mohou brát práci dělníkům na druhé straně hranice a tím způsobovat jejich vyšší nezaměstnanost. Bylo nutno proto zavést nová pravidla a nové limity regulující migraci. Na druhé straně docházelo k úniku kvalifikované pracovní síly z českého území (Vavrejšnová 2004). Pendlerství je upraveno bilaterální dohodou, kterou mezi sebou mají uzavřené jednotlivé státy. Dohoda umožňuje českým občanům pracovat v příhraničních regionech s předpokladem denního návratu do ČR (Marešová 2006).

U nás k nejzajímavějším zemím pro pendlerství patří nejspíše naši sousedi a vzhledem k ekonomickým podmínkám daných zemí, pak nejvíce Německo a Rakousko – proto není překvapením, že i sám pojem pendlerství, je odvozen od německého *pendeln* – dojíždět.

Možnost volně žít, pracovat a podnikat v jakékoliv zemi Evropské unie je dána díky společnému členství v Evropské unii. (ALTAXO.cz 2019).

Přeshraniční pracovníci jsou migrující osoby, které si zachovají zázemí v jednom státě (např. v ČR) a na omezenou dobu se přesunou za zaměstnáním do jiného členského státu EU/EHP. Jejich obvyklé bydliště, tzv. centrum zájmu, však zůstává zachováno v původním státě, tedy např. v ČR. Přeshraniční pracovníci si mohou vybrat, zda budou nárokovat dávky v nezaměstnanosti ve státě zaměstnání nebo ve státě bydliště.

Specifickou kategorií přeshraničních pracovníků jsou příhraniční pracovníci (tzv. pendleři), kteří se vracejí minimálně jednou týdně ze státu výdělečné činnosti (např. Německo, Rakousko atd.) do státu bydliště (např. ČR). Pendleři mohou nárokovat dávky v nezaměstnanosti pouze ve státě bydliště (uradprace.cz).

3. Dopady pandemie COVID-19

COVID-19 je vysoce přenosná a patogenní virová infekce způsobená těžkým akutním respiračním syndromem koronaviru 2 (SARS-CoV-2), který se objevil v čínském Wu-chanu a odtud rozšířil do celého světa. Genomická analýza odhalila, že SARS-CoV-2 je příbuzný se závažnými netopýrovými viry podobnými akutním respiračním syndromům (SARS-like), proto by netopýři mohli být možným primárním zdrojem. Zdroj původu a přenosu na člověka není znám, avšak rychlý přenos z člověka na člověka byl široce potvrzen. Na konci roku 2019 došlo ve Wu-chanu v Číně k vypuknutí nového typu koronaviru, který během prvních padesáti dnů epidemie zabil více než osmnáct set osob a infikoval více než sedmdesát tisíc jedinců (Shereen 2020).

Příznaky nemoci COVID-19 jsou různé, ale často zahrnují horečku, kašel, únavu, dýchací potíže a ztrátu čichu a chuti. Příznaky začínají jeden až čtrnáct dní po vystavení viru. U přibližně jednoho z pěti infikovaných jedinců se neobjeví žádné příznaky. Zatímco většina lidí má mírné příznaky, u některých lidí se vyvine syndrom akutní dechové tísně. Tento syndrom může být přiveden cytokinovými bouřemi, víceorgánovým selháním, septickým šokem a krevními sraženinami. Bylo pozorováno dlouhodobější poškození orgánů (zejména plic a srdce). Existuje obava z významného počtu pacientů, kteří se zotavili z akutní fáze onemocnění, ale nadále pociťují řadu následků – známých jako dlouhodobý COVID-19 – i několik měsíců poté. Mezi tyto účinky patří silná únava, ztráta paměti a další kognitivní problémy, slabá horečka, svalová slabost a dušnost.

Infekce se nejprve šířila po provinciích Číny, následně se začaly jednotlivé případy objevovat i mimo území Číny. První případ mimo Čínu se objevil v Thajsku, následně v Japonsku a Jižní Koreji. První případy mimo Asii se objevily ve Spojených státech amerických 22. ledna 2020. O dva dny později se první případy objevily i v Evropě, konkrétně ve Francii. V průběhu února 2020 se další případy objevovaly i v Německu, Švédsku, Finsku, Španělsku a Itálii. Itálie zažila obrovský nárůst pozitivně testovaných v průběhu pár dní. Tento obrovský nárůst způsobili čínští obyvatelé, kteří do Itálie přijeli za prací.

Na území České republiky se první tři případy potvrzeny 1. března. Jednalo se o lyžaře, kteří se vrátili z italských Alp. Rychlý nástup epidemie byl způsoben nedostatkem ochranných pomůcek, kterých bylo ve skladech málo. První opatření stát přijal 3. března a 10. března bylo oznámeno uzavření všech škol. Dne 12. března byl vyhlášen nouzový stav s řadou omezení pro občany. Státní hranice byly uzavřeny 16. března (Wikipedia.cz 2020).

Nadějí na zmírnění celosvětové pandemie byly první zmínky o vakcíně proti typu tohoto koronaviru. Do vyvíjení vakcíny se zapojila spousta států a mnoho zdravotnických společností. Genetická sekvence SARS-CoV-2, koronaviru, který způsobuje COVID-19, byla zveřejněna 11. ledna 2020 a spustila intenzivní globální výzkumnou a vývojovou aktivitu při vývoji vakcíny proti této nemoci. Rozsah humanitárního a ekonomického dopadu pandemie COVID-19 vede k hodnocení technologických platforem vakcín nové generace prostřednictvím nových paradigmat k urychlení vývoje a první kandidát na vakcínu COVID-19 vstoupil do klinických testů na lidech nevídanou rychlostí 16. března 2020. Aby byl usnadněn vývoj vakcíny, bylo vyvinuto globální prostředí s přehledem vývoje vakcín COVID-19. Terénní databáze obsahuje programy vývoje vakcín hlášené prostřednictvím autoritativního a průběžně aktualizovaného seznamu WHO, spolu s dalšími projekty identifikovanými z veřejně dostupných a chráněných zdrojů. (Le 2020)

Schopnost virů dosáhnout pandemického šíření se snižuje zavedením vyšších úrovní imunity komunity a klíčovou otázkou je, zda ochrana před těžkým akutním respiračním syndromem – nastane rozšířeným nasazením účinné vakcíny nebo opakovaným vlny infekce v příštích několika letech, dokud si 60 až 70 % lidí nevytvoří imunitu. Protože lidská populace není na SARS-CoV-2 imunní, důsledky opakovaných epidemií budou nepříjemně vysoká úmrtnost, vážné ekonomické narušení a zásadní úpravy našeho způsobu života. Výhoda vývoje účinné vakcíny je proto velmi vysoká a ještě větší, pokud ji lze nasadit včas, aby se zabránilo opakovaným nebo pokračujícím epidemiím. (Graham 2020)

O rok později už je vakcína vytvořena a očkuje se téměř po celém světě. Zajištění toho, že vakcíny jsou vyráběny podle mezinárodních standardů kvality, pro vakcíny COVID-19 i jiné vakcíny, poskytuje záruku, že vakcíny nasazené globálně budou mít konzistentní bezpečnost a účinnost a budou rozhodující pro překonání váhavosti vakcín. Zpočátku bude důležité, aby očkování bylo považováno za součást komplexního balíčku prevence COVID-19, který bude zahrnovat masky, distancování, hygienu a připravenost zdravotnických zařízení na neznámé období. Celosvětová přijatelnost vakcín se pohybuje od minima 55 % v Rusku po vysokou 90 % v Číně. WHO vydala zprávu zdůrazňující důležitost aktuálních vědeckých informací jako kontextu, ve kterém bude rozhodující prostředí, pozitivní sociální vlivy a motivace důležité pro dosažení vysoké absorpce vakcíny, ale toto kritické a komplexní téma je nejlépe sledovat samostatně. Aby byly očkovací kampaně úspěšné, musí vlády tyto problémy předvídat a budovat důvěru a konsenzus ohledně bezpečnosti, účinnosti a nezbytnosti očkování. Stručně řečeno, vakcíny jsou důležitým nástrojem, ale musí být účinně používány a používány společně

s dalšími opatřeními veřejného zdraví založenými na důkazech, aby byly rozhodující. Současně s důsledným prováděním očkování bude zapotřebí komplexní program prevence, pokračující práce na optimalizaci vakcín, nové vakcíny, koreláty, dlouhodobá bezpečnost a nepřetržitý dohled. Bezpečné a účinné vakcíny COVID-19 byly vyvinuty za 11 měsíců. V příštím roce by se účinné očkování a prevence mohly ukázat jako rozhodující (Kim, Marks, Clemens 2021).

Každá větší hospodářská krize s mezinárodním přesahem v minulosti ukázala, že ekonomická nestabilita ohrožuje postavení střední třídy, což může rychle vést k politické nestabilitě a překreslení politických map. Je možné, že krize spojená s pandemií COVID-19 do značné míry naruší existující uspořádání sil, což může ohrozit liberální světový pořádek a mezinárodní obchod a spolupráci. Krize spojená s COVID-19 bolestivě připomněla evropským zemím, jak jsou vzájemně provázané a závislé. Jsme závislí na jiných, naše ekonomická prosperita závisí na obchodování s jinými zeměmi, zejména na dobře fungujícím jednotném trhu a schengenské oblasti. Světová pandemie ukázala, že každý se může stát závislým na pomoci ostatních a že solidarita je zárukou přežití.

Revoluce v ICT a s ní spojený technologický vývoj podpořil individualismus a způsobil rostoucí propast mezi chudými a bohatými ve světovém i místním měřítku. Vlády, firmy a jednotlivci čelící důsledkům COVID-19 způsobeným omezujícími opatřeními, která byla přijata, aby se zmírnil dopad pandemie, často využívali nových technologií, aby se chod společnosti úplně nezastavil. Nové technologie masivně pronikly do obrovského množství lidských činností, kde byly již dříve dostupné, ale využívané jen omezeně, včetně služeb státní správy, vzdělání, nakupování, obchodních jednání či kulturních akcí. Tento vývoj urychlil již nastupující trend digitalizace a automatizace. Jeho riziko leží ve vyloučení těch, kdo nemohou naskočit do technologického vlaku a v důsledku tohoto procesu budou trazit. Mění se chování a ekonomická rozhodnutí firem a spotřebitelů, které způsobila pandemie COVID-19 a s ní spojená omezení, přinesou na poli ekonomickém, sociálním i politickém nové vítěze a „poražené,“ což se odrazí na ekonomické, sociální a politické mapě Česka. Máme jedinečnou šanci chytout se této příležitosti a udělat českou, potažmo i evropskou, společnost více otevřenou, svobodnou a inkluzivní, což se netýká jen otázek politické účasti nebo reformy daňového systému a sociální politiky, měli bychom věnovat zvláštní pozornost reformě vzdělávacího systému, pracovního trhu a lepší rovnováze rodinného a pracovního života. Zatímco technologie může zaopatřit mnoho oblastí lidské činnosti, ve společnosti, která často měří úspěch mírou ekonomického bohatství, není dostatečně ohodnocena péče o druhé. Koronavirová krize nám ukázala tvrdou realitu nenahraditelnosti této služby, kterou nemůžeme pokrýt technologickými vymoženostmi.

Péče o druhé by měla být poskytována v maximální kvalitě a ohodnocena na úrovni odpovídající vysoké náročnosti této služby. Další zásadní nedostatky odhalily uzavřené školy. Zatímco přímý kontakt učitele a žáka není pro přenos vědomostí plně nahraditelný technologiemi, online výuka může pomoci s reformou vzdělávacího systému tak, aby byl demokratičtější a otevřenější a aby se kvalitní vzdělání dostalo i do sociálně nejzaostalejších oblastí – pokud tedy bude nastaven správně, jinak totiž tyto rozdíly a nedostatky jen dále prohlubuje. Zatímco mnoho firem bylo během největší hrozby pandemie fyzicky uzavřeno, mohli jsme sledovat vady existujícího zákoníku práce a nedostatečnost podpory pro rovnováhu pracovního a rodinného života. Koronavirová krize ukázala, jak málo český stát věří svým občanům a jak málo věří občané státu. Bude velkým úkolem demokratických stran důvěru ve stát obnovit a nejlepší začátek by spočíval v tom, že stát přestane své občany vnímat jako potencionální nepoctivce, které musí neustále kontrolovat, kvůli čemuž je zahltí nákladnou byrokracií (Tungul 2020).

Tab.1: Tabulka s počtem nakažených, vyléčených a mrtvých ke dni 5.2.2021

	ČR	Itálie	Čína	Svět
Nakažení	1 021 477	2 597 446	100 305	104 963 559
Vyléčení	909 305	2 076 928	93 525	58 411 331
Úmrtí	16 976	90 241	4 822	2 286 875

Zdroj: coronavirus.jhu.edu

COVID-19 už je zde přes rok a za tu dobu se ve světě nakazilo necelých 105 milionů osob. Z toho minimálně polovina už se vyléčila. Úmrtí spojená s infekcí už přesáhla 2 miliony osob. Ačkoliv bylo nakaženo necelé 1,5 % světové populace, což se nezdá tolik, tato nemoc ohrožuje svou vysokou nakažlivostí, což je nebezpečné v případě bezpříznakových jedinců. Tito lidé neprojevují žádné příznaky, a pokud nemají důvod k otestování, vůbec nemusí vědět, že nemoc prodělali.

Překvapivě dobře nákazu zvládla Čína, která je „kolébkou“ této nemoci. Do této chvíle se nakazilo pouze 100 tisíc obyvatel. Čína totiž zavedla velmi striktní opatření hned v lednu 2020 a ohnisko nákazy bylo kontrolováno. Odstrašující je případ Itálie, kde se během pár dnů nakazilo přes stovku lidí. Itálie přerušila letecké spojení s Čínou, aby se zpomalilo rozšíření nákazy. To bohužel nepomohlo, navíc to donutilo ostatní evropské země přerušit kontakt a spojení s Itálií (Wikipedia.cz 2021). Itálie překonala Čínu jak v počtu nakažených, tak v počtu mrtvých. Situace v Itálii byla nepředstavitelná a zdravotnický systém začal kolabovat. Ukázalo se, že

nemocnice nezavedly dostatečná opatření pro kontrolu šíření infekce, zdravotníci tak přenášeli nákazu z jednoho pacienta na druhého. K vyššímu počtu těžkých případů a úmrtí přispívá také vysoký průměrný věk tamní populace (Kubátová 2020).

V České republice byly první případy potvrzeny 1. března. Během března a dubna byl průběh velmi mírný, proto v průběhu května docházelo k postupnému uvolňování opatření. To způsobilo nárůst nakažených začátkem léta. V srpnu bylo vyhlášeno opětovné nošení roušek ve vnitřních prostorách budov. Od října byl znovu vyhlášen nouzový stav, byly zavřeny střední školy a divadla, fitness centra a spousta dalších. V listopadu mělo Česko nejvíce úmrtí v přepočtu na obyvatele na světě. Patříme také mezi nejzasazenější země v jak v Evropě, tak i světě. V prosinci byl největší denní nárůst nakažených od začátku epidemie 17 042 pozitivních případů. Ke konci prosince se také začíná s očkováním lékařů a osob pracujících ve zdravotnictví. V lednu jsme měli nejvyšší bilanci nakažených ze všech zemí na světě a začíná se mluvit o 3. vlně epidemie. 15. ledna byl spuštěn rezervační očkovací systém pro seniory nad 80 let, díky kterému byl zjištěn velký zájem o očkování. V únoru počet potvrzených případů překročil 1 milion nakažených (Wikipedia.cz 2021).

3.1 COVID-19 a trh práce ve světě

Jak se pandemie vyvíjí, vyvíjí se i opatření vlád k jejímu řešení. Druhý monitor ILO zjistil, že ke dni 1. dubna 2020 žilo 81 % všech pracovníků v zemích s doporučeným nebo požadovaným uzavřením pracoviště. Nejnovější odhady ILO ukazují, že tento podíl klesl na 68 %. Tento pokles je způsoben zejména zrušením zavírání pracovišť v Číně na začátku dubna. Situace se však zhoršila jinde a 64 dalších zemí přijalo od 1. dubna doporučená nebo požadovaná uzavření pracoviště, většinou v Africe, Evropě a Střední Asii a v Americe. Přibližně 68 % celkové pracovní síly na světě, včetně 81 % zaměstnavatelů a 66 % pracovníků OSVČ, v současné době žije v zemích s doporučeným nebo požadovaným uzavřením pracoviště. Dotčení jsou téměř všichni zaměstnavatelé a pracovníci samostatně výdělečně činní v zemích s nízkým středním příjmem. Uzavření pracoviště má okamžitý a závažný dopad na současný provoz podniků a pracovníků SVČ a je vystaveno vysokému riziku platební neschopnosti. I po zrušení opatření k zadržení budou přežívající podniky a pracovníci i nadále čelit výzvám, protože se očekává, že oživení bude nejisté a pomalé. U těch, kteří jsou zapojeni do globálních dodavatelských řetězců, je pravděpodobné, že dojde k narušení propojení řetězce, protože ostatní země budou i nadále čelit omezením ekonomické aktivity. Restartování podniků bude vyžadovat významné úpravy s dopadem na náklady, včetně zabezpečení bezpečného pracovního prostředí. Pokud nebudou tyto nové požadavky řešeny účinnými politikami, pravděpodobně způsobí podnikům vážné omezení. Druhý monitor ILO představil odhady „rizikových pracovníků“ na základě identifikace odvětví, která jsou nejvíce ohrožena výrazným poklesem ekonomického výkonu v důsledku opatření přijatých k zabránění šíření viru. Na základě ekonomických a finančních údajů v reálném čase byly identifikovány nejvíce zasaženými odvětvími ubytovací a stravovací služby, výroba, velkoobchod a maloobchod a nemovitosti a obchodní činnosti (ILO 2020).

3.2 COVID-19 a trh práce v České republice

Co se dělo v průběhu vládních opatření v různých odvětvích ekonomiky. Odvětví byla rozdělena na pět typů: (i) podstatné, mezi které zařadili klíčové oblasti jako produkci potravin, ale také odvětví, která nebyla opatřeními nijak ovlivněna; (ii) s možností práce na dálku, kam se zařadili vzdělávání, finance či administrativu; (iii) částečně aktivní, které obsahovaly velkou část zpracovatelského průmyslu, která nadále fungovala, byť v omezeném režimu; (iv) méně podstatné, kam patřila velká část průmyslu nebo např. opravy a stavebnictví a nakonec (v) uzavřené sektory, které musely svou činnost zastavit. Každá krize se jako první podepíše na

zaměstnanosti pracovníků v prekérních zaměstnáních, tj. s neplnohodnotnými smlouvami. Může se jednat o „dohodáře“, částečné úvazky, práce na dobu určitou a v neposlední řadě o osoby samostatně výdělečně činné pracující na švarcsystém. Ti mají často nejslabší pozici vůči zaměstnavateli a riziko propouštění během nouzové situace je pro ně zvláště vysoké. Ukazuje se tedy, že v této krizi jsou to tyto typy flexibilnějších úvazků, kterou jsou „první na ráně“. Naopak se zdá, že podstatné profese se mnohem častěji pojí s běžnými pracovními vztahy, které vytváří tolik potřebnou stabilitu, která se ukazuje jako klíčová v krizových časech. Klíčovým specifickým současné krize byl tzv. lockdown, tedy uzavření ekonomické činnosti různých ekonomických sektorů či jejich omezení kvůli povinnému vyhýbání se sociálnímu kontaktu. Různé profese však těmito omezeními mohou být ovlivněny různě, neboť mají různou kapacitu pracovat v době uzavření. Zaměstnancům s nižší kvalifikací tak svým způsobem mohla být odepřena možnost zachování si dostatečného příjmu prací z domova. Statistiky navíc ukazují, že schopnost práce z domova úzce souvisí s příjmovou úrovní. Nízkopříjmovým pracovníkům, kteří už tak mají méně jistou pozici na pracovním trhu, navíc forma jejich práce nebo „levnost“ nemotivující k inovacím neumožňuje v době lockdownu udržet si příjem prací na dálku. Česká republika by dle modelací mohla být zasažena více (méně vzdělaní mají u nás zásadně méně možností pracovat v době lockdownu). Dlouhodobé strukturální změny ve větším využívání digitálních technologií na pracovišti apod. mohou nerovnosti na pracovním trhu promítnout i do delšího období (Bittner 2020).

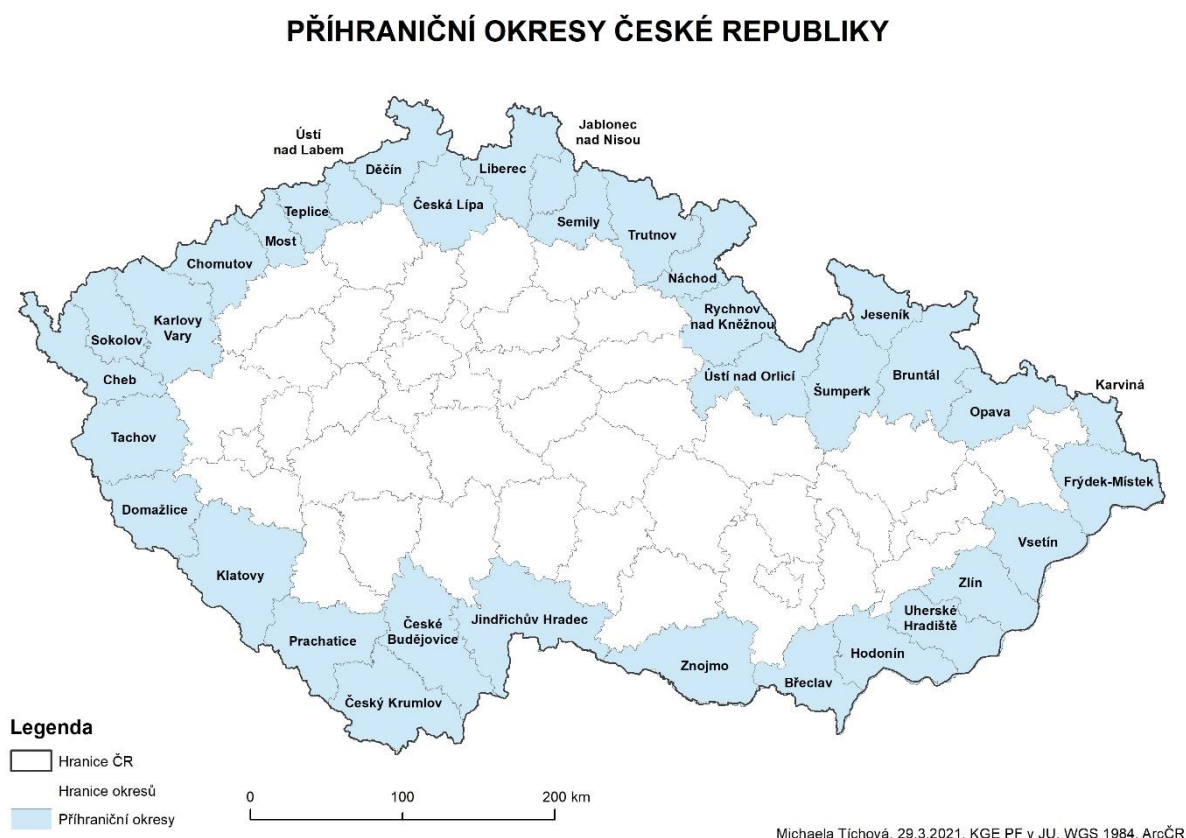
4. Metodika práce

Tato kapitola je věnována metodickému popisu procesu, podle kterého byla data zpracována pro potřeby zhotovení grafů a mapových výstupů pro tuto práci.

4.1 Sledované území

Tato práce se věnuje nezaměstnanosti v oblasti příhraničních okresů. Okresy byly vybrány z několika důvodů. První z nich je, že Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňuje registrovanou míru nezaměstnanosti pravidelně každý měsíc. A udává ji právě v jednotlivých okresech. Dalším důvodem je velikost území a počet území. Problematice příhraničí se věnuje např. Havlíček (2004), podle kterého má největší význam pro správné vymezení pohraničí charakter hranice. Pokud je hranice propustnější, tedy je zde například slabá kontrola, či zde nejsou žádné hraniční kontroly, tím větší území je ovlivněno hraničními efekty a tím je pohraničí rozlehlejší. Vymezit pohraničí můžeme z historického hlediska. V souvislosti s obdobím Protektorátu Čechy a Morava a jeho hranic, kdy území mezi hranicemi Protektorátu a současnými hranicemi je bráno jako pohraničí. Další vymezení na základě kultury či etniky, které přetrvává z minulosti dodnes. Jde o území, které bylo homogenní, ale později rozděleno politickou hranicí. Avšak vazby přetrvávají do současnosti. Nejčastější vymezení je administrativní, podle kterého pohraničí tvoří větší i menší administrativní území, která většinou přímo sousedí se státní hranicí. Toto vymezení je použito i v této práci. Sledovanou oblastí je pás okresů podél státních hranic. Je to proto, že v této práci bude sledována i nezaměstnanost pendlerů a zda se více projeví v míře nezaměstnanosti sledovaných okresů. Okresy jsou rozlohou větší než například obce s rozšířenou působností, podle kterých by se nezaměstnanost pendlerů špatně detekovala. Pendleři totiž odjíždějí za hranice i z daleko větších vzdáleností, než jsou jen příhraniční obce s rozšířenou působností. Proto jsou okresy ideální volbou. V okresech se lépe sleduje míra nezaměstnanosti a také to, čím by mohla být způsobená. Ve velkém počtu obcí s rozšířenou působností by se špatně hledaly rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Dále také důvody, proč se míra nezaměstnanosti změnila. Posledním důvodem, proč byly vybrány okresy, je s nimi lepší práce. O okresech je více informací než o jednotlivých ORP. Výběr okresů ovšem může mít i jisté nevýhody, například může dojít ke zkreslení v některých okresech větším centrem. Nevýhodou jsou i periferní oblasti jako jsou okresy Bruntál či Jeseník, kde se perifernost, a tedy vyšší nezaměstnanost projevuje už na začátku sledovaného období.

Mapa č.1: Příhraniční okresy České republiky

Díky poloze je pravděpodobné, že se na míře nezaměstnanosti nejvíce podepíše uzavření služeb. Protože se sledované okresy nachází podél státních hranic, které jsou povětšinou lemovány pohořími, je dost pravděpodobné, že nezaměstnanost bude zvyšována lidmi pracujícími v pohostinství, hotelnictví či turismu. Všechny tyto oblasti byly omezeny opatřeními vydanými na základě epidemie koronaviru. Výjimkou jsou okresy na jihu Moravy, kde jsou naopak nížiny a nezaměstnanost zde bude kolísat se sezónními pracovníky. Výběr okresů byl jednoduchý, jediné kritérium, které bylo potřeba splnit je mít společnou část hranic se státní hranicí. To splnilo celkem 35 okresů. Bruntál, Břeclav, Česká lípa, České Budějovice, Český Krumlov, Děčín, Domažlice, Frýdek-Místek, Hodonín, Cheb, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Jeseník, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Karviná, Klatovy, Liberec, Most, Náchod, Opava, Prachatice, Rychnov nad Kněžnou, Semily, Sokolov, Šumperk, Tachov, Teplice, Trutnov, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem, Ústí nad Orlicí, Vsetín, Zlín a Znojmo. V těchto okresech žije celkem 4 134 625 obyvatel (ČSÚ 2021), z toho 2 707 515 (ČSÚ 2011) je ekonomicky aktivních. Celková rozloha okresů je 37 976 km², což je téměř polovina velikosti republiky (48 %).

4.2 Sledované ukazatele

Tato bakalářská práce bude zpracována ze sekundárních dat nezaměstnanosti, kterou eviduje Úřad práce jako registrovanou míru nezaměstnanosti a Český statistický úřad jako obecnou míru nezaměstnanosti. Obecná míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl nezaměstnaných, který vychází z výběrového šetření pracovních sil. Údaj pocházející z reprezentativního vzorku je dále přepočítávaný. Registrovaná míra nezaměstnanosti se dříve vyjadřovala jako podíl počtu dosažitelných uchazečů ku počtu ekonomicky aktivním obyvatelům. Dnes se registrovaná míra nezaměstnanosti vyjadřuje jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Statistická data jsou čerpána převážně z internetových zdrojů Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Portál Ministerstva práce a sociálních věcí zveřejňuje data registrované míry nezaměstnanosti v měsíční periodě (mpsv.cz). V této práci se používá registrovaná míra nezaměstnanosti. Tu jsem poté zobrazila v grafu. Využila jsem metodu bazického indexu se stálým základem. Používá se při vývoji delší časové řady a ukazuje o kolik se zvýšila či snížila hodnota oproti základu. Pokud hodnota vyjde nad 100 %, tak došlo ke zvýšení, pokud je hodnota pod 100 % došlo oproti základu ke snížení. Z těchto výsledků jsem následně vytvořila spojnicový graf. Stejný postup jsem použila i u počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo.

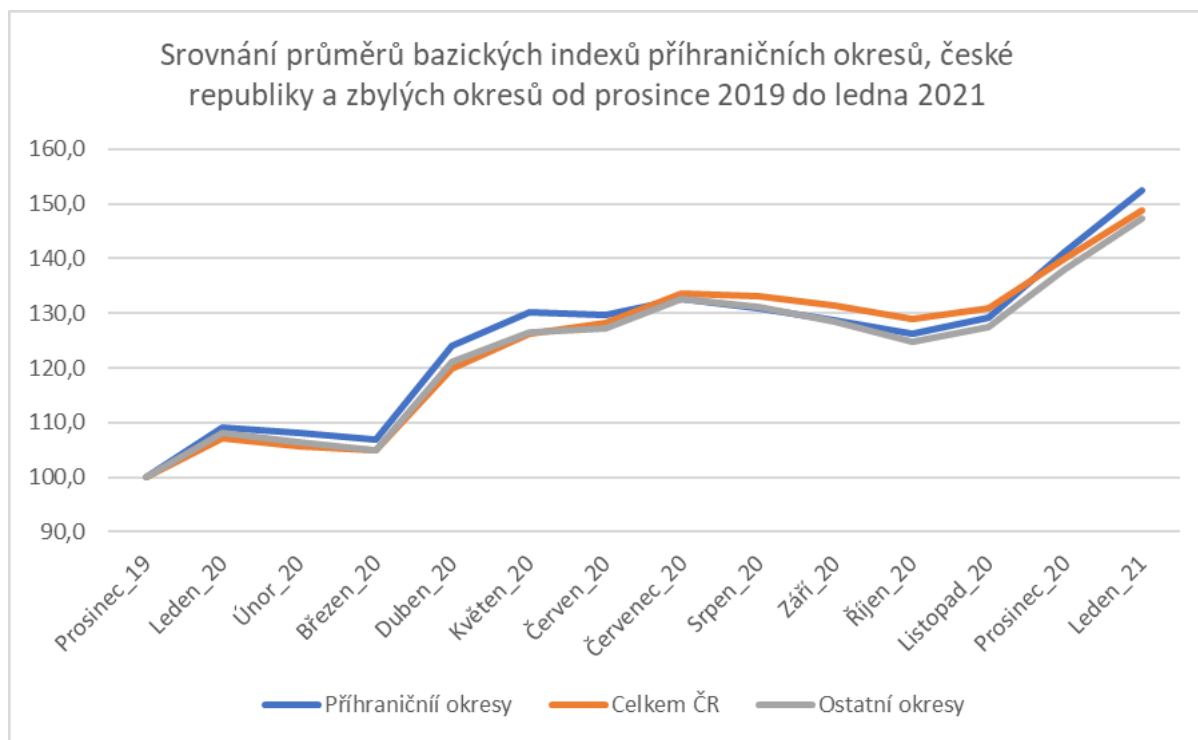
4.3 Typologie okresů podle změny nezaměstnanosti

Další použitou metodou je XY bodový graf. Tento graf zobrazuje hodnoty ze začátku sledovaného období a z konce období. Na ose x jsou hodnoty z konce období a na ose y hodnoty ze začátku období. Každý okres má tedy dvě hodnoty míry nezaměstnanosti, které se zadají do grafu a jejich průsečík vytvoří bod. Plocha grafu je pak rozdělena na 9 barevných částí, podle kterých se vytvořila typologie okresů. Graf také obsahuje mediány hodnot. Obě osy mají svůj medián, tedy hodnotu která, rozděluje číselnou řadu na dvě stejné části. Průsečík mediánů vytvoří bod, čím blíže se body nacházejí tomuto průsečíku, tím lépe zvládají nezaměstnanost a také se v těchto okresech nezaměstnanost drží středních hodnot a nezvyšuje se k vysokým hodnotám.

5. Analýza nezaměstnanosti v příhraničních regionech České republiky

Podle odborníků by se nezaměstnanost měla po vlivu epidemie rapidně zvýšit. Pravdou je, že díky státní podpoře většina firem a podniků nemusela ukončovat provoz, protože využívali finanční podporu státu. Proto se nezaměstnanost nezvýšila o tolik, kolik se čekalo. Změna je v řádu jednotek, ne desítek, jak se čekalo. Pokud se podíváme na srovnání okresů příhraničních a zbylých (vnitřních) okresů, je patrné, že vývoj byl ve všech okresech téměř stejný. Ve vnitřních okresech je ale konečný vývoj ve vyšších hodnotách než v příhraničních okresech.

Graf č.1: Srovnání bazických indexů příhraničních okresů, vnitřních okresů a České republiky

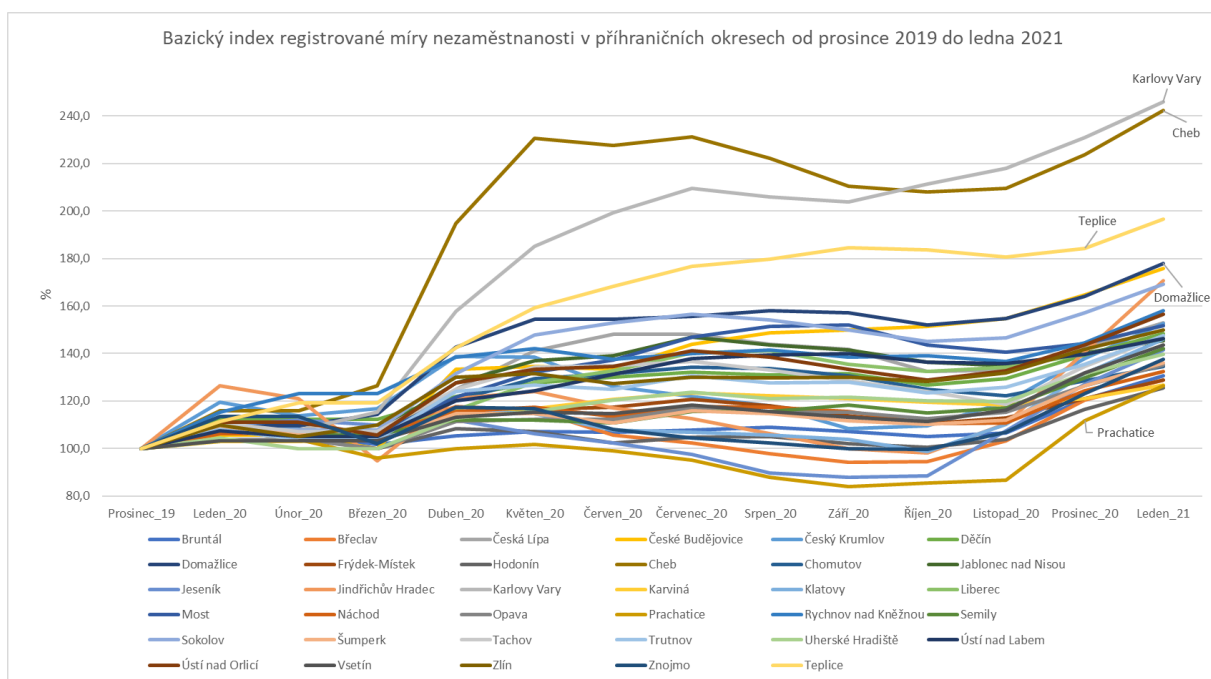

Zdroj: Portál mpsv.cz, vlastní zpracování

Největší změnu zaznamenaly okresy Praha, Praha-západ a Praha-východ. Okres Praha-západ v lednu 2021 zaznamenal nárůst až na 210 %. Oproti tomu minimální hodnoty zaznamenaly okresy Svitavy a Kutná Hora. Okres Kutná Hora v lednu 2021 zvýšil hodnotu na 125,8 %. Vnitřní okresy nedrží maxima ani minima, ta patří příhraničním okresům. Nejvyšší zvýšení zaznamenal okres Karlovy Vary s hodnotou 246 %. Ihned za ním je okres Cheb s hodnotou 242,3 %. Nejnižší hodnotu drží okres Hodonín, který v lednu 2021 zaznamenal hodnotu 125,6

% . V souhrnu byl vývoj v příhraničních okresech řádově v jednotkách lepší. Ze všech okresů se najdou i takové, které se nějakým způsobem vymykají např. Karlovy Vary či Praha-západ. Celkově byl ale vývoj ve většině okresech téměř totožný. Ze všech měsíců byly vybrány jenom některé. Prosinec má sloužit jako srovnání, protože v prosinci 2019 nebyla situace v České republice ovlivněna epidemií. Březen 2020 byl vybrán kvůli rychlému nástupu epidemie. V tomto měsíci se zde začaly objevovat první případy nákazy a počet rychle stoupal. V červenci 2020 se začala uvolňovat protiepidemická opatření. Sledován je vliv rozvolnění na trh práce. V říjnu 2020 došlo k znovuzavedení protiepidemických opatření. Poslední vybraný je leden 2021 kdy se Česká republika nacházela na předních příčkách ve světovém srovnání v počtu nakažených.

Graf č.2: Bazický index registrované míry nezaměstnanosti v příhraničních okresech

Zdroj: Portál mpsv.cz, vlastní zpracování

5.1 Analýza nezaměstnanosti v prosinci 2019

V prosinci 2019 byla registrovaná míra nezaměstnanosti velmi nízká. Česká republika měla nejnížší míru nezaměstnanosti v Evropě a to 2,9 %. Pokud se podíváme na nezaměstnanost v jednotlivých příhraničních okresech, nejnížší nezaměstnanost měl okres Rychnov nad Kněžnou, kde míra nezaměstnanosti byla 1,3 %. Rychnov nad Kněžnou je specifický tím, že pracovníci, kteří jsou zde na sezónní práce se poté nezapisují na úřad práce, protože kvůli rozvíjejícímu se průmyslu, by dostali ihned doporučení na nové pracovní místo právě v průmyslu. Mnoho lidí si tak raději na dva nebo tři měsíce zaplatí sociální a zdravotní pojištění a se začátkem sezóny se ihned vrátí k práci. To je důvod proč se nezaměstnanost v tomto okrese sezónně nezvyšuje. Ihned v závěsu jsou okresy České Budějovice (1,8 %) a Ústí nad Orlicí (1,8 %). Ústí nad Orlicí je podobný případ jako Rychnov nad Kněžnou. Tato oblast je celkem atypická, protože je známo, že Češi častěji vyjíždějí za prací do zahraničí, v této oblasti, tedy oblast hranic s Polskem to má naopak. Polští obyvatelé přijíždějí za prací k nám více, než čeští obyvatelé do Polska. Poláci zde tedy zabírají pracovní místa českým obyvatelům a ti se tedy snaží udržet práci kterou mají. Okres České Budějovice je trochu zkreslený samotným centrem Českých Budějovic. Je jasné, že ve městě bude velmi malá nezaměstnanost a ta pak zkresluje hodnoty zbylého území okresu. Další okresy, které mají nezaměstnanost pod 2 % jsou Cheb a Jindřichův Hradec. Cheb je opět případ, kdy centrum zkresluje zbytek území, navíc má relativně velkou část hranic společnou se státní hranicí s Německem, takže dojezdová vzdálenost do Německa je velmi malá téměř pro celé území okresu. Tudíž nízkou nezaměstnanost může způsobit i velká zaměstnanost obyvatel okresu Cheb v Německu. Okresy, které jsou světlou hnědou (3,1 – 4,0) jsou zajímavé. Příkladem může být okres Český Krumlov (3,6 %), který je závislý zejména na cestovním ruchu. Proto se v tomto okrese projeví sezónní nezaměstnanost. Podobně je na tom okres Břeclav (3,4 %), což je vinařská oblast a vyšší prosincová nezaměstnanost je způsobena lidmi, kteří se během léta nechávají najímat na práce na vinařských sadech, kterou by majitel sám nezvládl, jako je sklizeň vína. Dále je zde také sousta obyvatel zaměstnána v gumárenském a chemickém průmyslu, což znamená, že se zde sezónní nezaměstnanost vyrovnává stálou zaměstnaností v průmyslu. Vysokou zaměstnanost v průmyslu má také okres Sokolov (3,8 %), který je bohatý na přírodní suroviny. Díky tomu zde zemědělství nemá téměř žádné zastoupení. V tomto okrese je nezaměstnanost způsobená propouštěním zaměstnanců jedním z největších zaměstnavatelů v tomto okrese Sokolovská uhelná. Dalším problémem je zde nevytváření nových pracovních příležitostí, které by nezaměstnanost snižovaly. Okresy zvýrazněné oranžovou barvou (4,1 – 5,0) jsou převážně

v Ústeckém kraji. Okres Děčín (4,1 %) má vyšší nezaměstnanost způsobenou sezónními pracovníky pracující v turistickém ruchu. Dále je zde také více uchazečů na 1 volné pracovní místo, což způsobuje onu nezaměstnanost. Okresy Most (4,6 %) a Chomutov (4,9 %) jsou problémové oblasti. Zde je dostatečná nabídka pracovních míst, avšak je zde velké zastoupení romského obyvatelstva, které je známe svou nechutí k práci. Právě tito obyvatelé způsobují vyšší nezaměstnanost v těchto oblastech. Okres Jeseník je oblastí, kde je nízký počet pracovních příležitostí. Nezaměstnanost (5 %) je tedy způsobena lidmi, kteří nemají kde pracovat. Podobně je na tom okres Hodonín, který je převážně zemědělský. Tito lidé jsou sezónní pracovníci zaměstnaní v zemědělství či cestovním ruchu. Velmi problémové oblasti jsou Znojmo, Bruntál a Karviná. Znojmo (5,2 %) je zemědělskou oblastí a nezaměstnanost zde vytváří sezónní zemědělství pracovníci, pracovníci ve stavebnictví a cestovním ruchu. Není zde žádný jiný průmysl, který by zaměstnal větší množství obyvatel. Okres Bruntál (5,6 %) je průmyslově zemědělská oblast. Nezaměstnanost zde způsobuje rušení neefektivních výroby a vysoká konkurence. Nejvyšší nezaměstnanost (6,7 %) má okres Karviná, která je těžební oblastí. Těžba je zde ale i utlumována a rušena. Míru nezaměstnanosti zde zvyšují právě lidé propuštění kvůli rušení těžby. Takové množství lidí však nestihl ostatní průmysl a podniky pohltnout, a tak dochází k postupným rekvalifikacím.

5.2 Analýza nezaměstnanosti v březnu 2020

V březnu 2020 se zde teprve koronavirová epidemie začala projevovat. Také se v tuto dobu vyhlásila první opatření a tzv. lockdown. V březnu se nezaměstnanost za celou republiku zvedla pouze na 3 %. Většina okresů ještě v tuto dobu nezvýšila svou nezaměstnanost natolik, aby změnila umístění v intervalech. Jeden z okresů, který ale zvýšil nezaměstnanost dost na to, aby změnil interval oproti prosinci 2019 je Český Krumlov. Míra nezaměstnanosti se zvýšila na 4,2 %. V polovině března byly uzavřeny hranice státu, čímž se zamezilo vstupu cizinců. To mělo i vliv na cestovní ruch, který je v Českém Krumlově zásadní. Cestovní ruch se omezil na minimum, protože jediný, kdo mohl využívat služby, byli právě obyvatelé České republiky. Dále byly omezeny služby, a některé z podniků neměly našetřeno na nezbytný provoz, proto musely svůj provoz úplně zrušit. Proto byla spousta zaměstnanců pracujících ve službách a cestovním ruchu bez zaměstnání a tím se zvýšila míra nezaměstnanosti. Další okresy, u kterých se zvýšila nezaměstnanost jsou Vsetín a Jablonec nad Nisou. V těchto okresech se míra nezaměstnanosti zvýšila na 3,1 %. V prosinci však jejich míra nezaměstnanosti byla 2,9 %

v Jablonci nad Nisou a 3 % ve Vsetíně, což není rapidní zvýšení. Toto zvýšení si vysvětlují sezónními pracovníky, kteří vzhledem k poloze okresů pracují v lyžařských střediscích či hotelech. Po skončení sezóny už však není potřeba tolik pracovníků jako během sezóny. Podobně na tom jsou Teplice, kde se ale míra nezaměstnanosti zvýšila o trochu více z 2,6 % na 3,1 %. Toto zvýšení je způsobeno nedostatkem pracovních příležitostí, způsobené koronavirovou situací. Dalším okresem, u kterého došlo ke zvýšení je okres Chomutov. Míra nezaměstnanosti se zvýšila o 3 procentní body (p. b.) na 5,2 %. Okres nemá problém s nedostatkem volných pracovních míst, ba naopak se počet volných míst zvyšuje. Růst nezaměstnanosti souvisí s propadem tuzemského průmyslu, který způsobuje snižování poptávky ať už domácích tak zahraničních odběratelů. Některé podniky tak musí přistoupit na snižování stavů zaměstnanců. Další zvýšení zaznamenal okres Jeseník. Zde se míra nezaměstnanosti zvýšila z 5 % na 5,5 %. Také se zde zvýšil počet uchazečů na jedno volné pracovní místo, což ukazuje na nedostatek pracovních míst. Jsou zde i okresy, kterým se nezaměstnanost nezvýšila ani nesnížila, a to jsou České Budějovice, Hodonín, Opava a Uherské Hradiště. V těchto okresech zůstala míra nezaměstnanosti stejná jako v prosinci 2019. Jsou zde ale i okresy, kde se míra nezaměstnanosti snížila. Jsou to Prachatice a Jindřichův Hradec.

5.3 Analýza nezaměstnanosti v červenci 2020

V červenci 2020 se nezaměstnanost zvýšila i v celorepublikovém měřítku. Míra nezaměstnanosti byla v červenci 3,8 %. V červenci se nezaměstnanost v některých okresech výrazně zvýšila, i přesto že se služby znovu otevřely už v květnu. V červenci už bylo vše povoleno za určitých podmínek (počet osob, roušky v budovách atd.) Nejvíce se nezaměstnanost zvýšila v okresech Ústeckého kraje. V Chomutově se nezaměstnanost od března zvýšila o 1,4 p. b. na 6,6 %. Zároveň ale nedošlo k nárůstu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo, což znamená, že zde je dostatek pracovních míst. Lidé jsou tak propouštěni v důsledku koronavirové krize, která se podepsala na spoustě podniků, kteří museli svůj provoz úplně zrušit. Naproti tomu v okrese Most vychází na jedno pracovní místo celkem 3,3 uchazeče (oproti březnu zvýšení o 1 p. b.) Což znamená, že je zde nedostatek pracovních míst a lidé tak nemají kde pracovat. Nezaměstnanost zde také zkresluje romské obyvatelstvo. Míra nezaměstnanosti se zvýšila i v okresech Ústí nad Labem, Teplice a Děčín. Největší nárůst zaznamenal okres Teplice, který od března zvýšil svou nezaměstnanost z 3,1 % na 4,6 %. Z okresů v Ústeckém kraji má však nejnižší nezaměstnanost a nezvýšil se ani počet uchazečů dost na to, aby okres

trpěl nedostatkem pracovních míst. Okres Děčín (5,4 %) a Ústí nad Labem (5,6 %) se přesunuly do intervalu (5,1 – 6). Toto zvýšení je způsobeno nedostatečným využitím cestovního ruchu. Turisté ze zahraničí přestaly ve velké míře navštěvovat Českou republiku a v tuto oblast nejvíce navštěvují turisté z Německa. Hranice byly po většinu času uzavřeny pro cesty za účelem rekreace, a tak se tato oblast musela spolehnout na české turisty, kterých ale bylo málo na plnou kapacitu služeb. Proto se nezaměstnanost zvýšila. Další velké zvýšení nezaměstnanosti zaznamenal okres Karlovy Vary, který v červenci měl 5,4 %, tedy zvýšení o 2,4 p. b. i tato oblast je závislá na cestovním ruchu, který v této době byl velmi omezen. V okrese Cheb se míra nezaměstnanosti zvýšila na 4,4 % (od března o 2 p. b.). Obyvatelé tohoto okresu ztratili své pracovní místo z důvodu rušení podniků. To je podpořené zvýšením počtu uchazečů. Spousta obyvatel je také zaměstnána v Německu, kde ale přišli o práci. Podobnou situaci můžeme najít v okresech Tachov a Domažlice. Zde se také nezaměstnanost zvýšila díky pendlerům, kteří v Německu přišli o zaměstnání. V okrese Frýdek-Místek se nezaměstnanost zvýšila jen nepatrně. Toto zvýšení je způsobeno koronavirovou situací a rušením míst. V okrese Bruntál došlo ke zvýšení o 0,3 p. b. na 6 %. Mírné zvýšení zaznamenal i okres Trutnov. Od března se míra nezaměstnanosti zvýšila o 0,7 p. b. na 3,3 %. Větší zvýšení (o 1 p. b.) zaznamenaly okresy Liberec a Jablonec nad Nisou. V těchto okresech je důležitý automobilový průmysl, který v této době omezil provoz z důvodu nízké prodejnosti automobilů. Proto některé automobilové závody snižovaly počty zaměstnanců. Automobilový průmysl měl vliv i v okrese Česká Lípa, kde se nezaměstnanost od března zvýšila z 2,5 % na 3,6 %. Pouze v jediném okrese klesla nezaměstnanost natolik, aby se to projevilo v umístění do intervalů. Je jím okres Jeseník, kde nezaměstnanost klesla od března na 4,9 % (o 0,6 p. b.). Snížení nezaměstnanosti si vysvětlují zapojením obyvatel do cestovního ruchu, i když bez zahraničních turistů to není takové jako v předchozích letech nebo také vyšší zájem o lázeňství, které je zde také zastoupené. V tomto období se také na úřad práce zapisují absolventi středních škol, kteří nenašli zaměstnání. Jejich vliv na míru nezaměstnanosti je malý, ale může se v některých okresech projevit. V některých okresech je změna nezaměstnanosti tak minimální nebo vůbec žádná, že se od prosince 2019 nezměnila jejich barva v kartogramu. Jsou to Klatovy, Prachatice, České Budějovice, Jindřichův Hradec, Znojmo, Břeclav, Hodonín, Uherské Hradiště, Zlín, Rychnov nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí. Některé z těchto okresů stále drží nízkou nezaměstnanost a koronavirová epidemie se zde na pracovním trhu ještě neprojevila. Druhým případem jsou okresy, které už v prosinci 2019 měly míru nezaměstnanosti vyšší a pracovní trh zde byl ve špatné situaci ještě před příchodem epidemie.

5.4 Analýza nezaměstnanosti v říjnu 2020

V říjnu 2020 byla míra nezaměstnanosti v České republice 3,7 %. Mírný pokles najdeme i u některých okresů. U některých to vidíme v mapě, u některých je pokles malý a na změnu intervalu nemá žádný vliv. V říjnu byla zavedena nová opatření. Celé léto byly povinné roušky v budovách a místech s vyšší koncentrací lidí. V září děti nastoupily do škol, protože se zdálo, že epidemie ustupuje. Bohužel v říjnu se opět zvedl počet nakažených, proto byla zavedena nová opatření, která měla vliv i na pracovní trh. Znovu se totiž uzavřely nebo omezily služby. Také v tomto období končí sezónní pracovníci v zemědělství či cestovním ruchu, kteří se hlásí na úřad práce. Zvýšení nezaměstnanosti došlo pouze v Českých Budějovicích, Karlových Varech a Teplicích. A to pouze o 0,1 p. b. V některých okresech míra nezaměstnanosti oproti červenci zůstává stejná. Ve většině okresů ovšem nezaměstnanost klesá. Snížení nezaměstnanosti je způsobeno vládními finančními programy, o které mohou zaměstnavatelé žádat. Podniky tak nemusí propouštět či rušit provoz. V případě, že lidé jsou propuštěni, ihned si hledají nové zaměstnání. Dále nezaměstnanost snižují i absolventi škol, kteří si nechávají poslední léto volné a do zaměstnání nastupují až v září či říjnu. Zároveň se také upravily podmínky pro pendlery, kteří už nemuseli odcházet ze zaměstnání kvůli uzavřeným hranicím.

5.5 Analýza nezaměstnanosti v lednu 2021

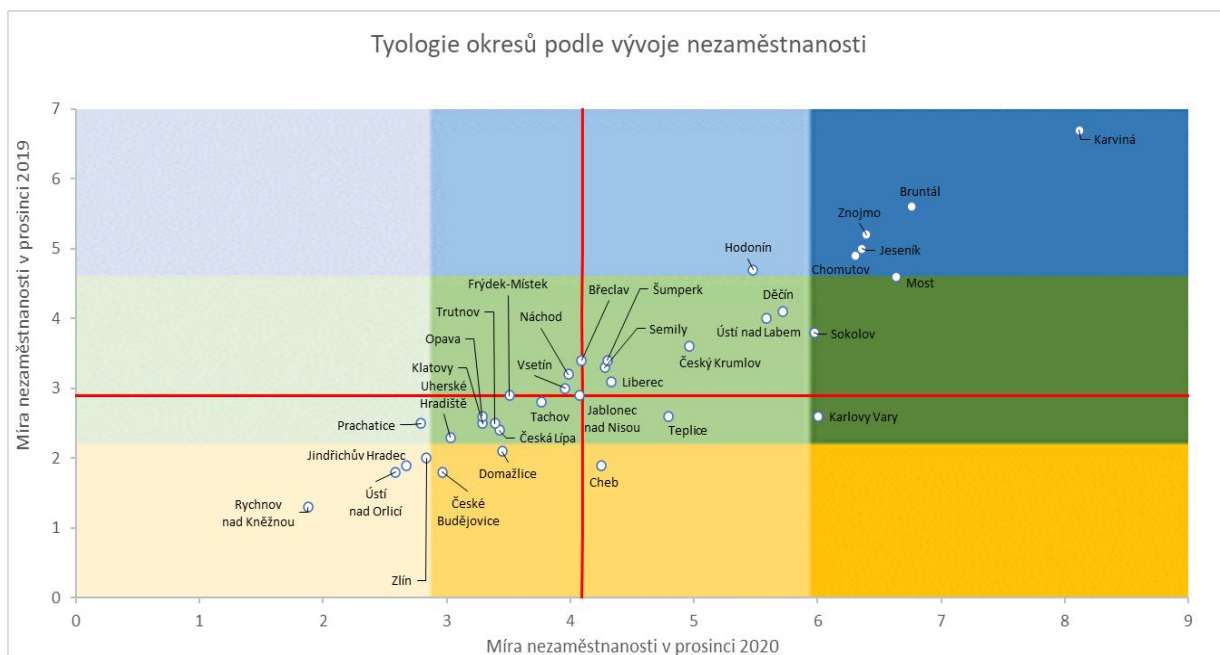
V lednu 2021 už se začalo projevovat dlouhodobé působení epidemie. Míra nezaměstnanosti v republice stoupla až na 4,3 %. V lednu obecně roste nezaměstnanost, protože do evidence přicházejí lidé, kteří měli termínované pracovní smlouvy a dohody. Také část živnostníků přerušila své podnikání. Koronavirová epidemie se podepsala především na oborech, které byly postiženy v první i druhé vlně. Mezi tyto obory patří služby, pohostinství, kultura, lázeňství, prodej či volnočasové aktivity, včetně horských středisek. Zvýšení nezaměstnanosti zaznamenaly všechny okresy. Nejmenší změnu však zaznamenaly okresy Zlín, Rychnov nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí. Zde se nezaměstnanost už od prosince 2019 nezměnila. Stále se drží v prvním intervalu do 3 %. Hodnoty v těchto okresech se zvýšily pouze o 1 p. b. Tyto oblasti mají podobné přírodní podmínky, takže se zde daří pěstectví. V Rychnově nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí je zastoupen automobilový průmysl, který znovu obnovil provoz a snaží se udržet co nejvíce pracovníků. V okrese Vsetín je zastoupen chemický průmysl, který nebyl tolik ovlivněn epidemií, a proto nemusely firmy propouštět. Na východě republiky mezi nejvíce postižené patří okresy Jeseník, Bruntál a Karviná. Karviná se v posledním intervalu nad 6 %

drží už od prosince 2019. Je to způsobeno rušením těžební činnosti. Karviná po celou dobu míru nezaměstnanosti zvyšuje a v lednu 2021 už byla na hodnotě 8,5 %. Je to celkově nejvyšší hodnota mezi všemi okresy. I v počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo Karviná vede tabulku. V Karviné je průměrně 9,6 uchazeče na jedno volné pracovní místo. Okresy Bruntál a Jeseník jsou problémové oblasti, nejsou zde vhodné podmínky pro intenzivní zemědělství, i když je zde v malé míře zastoupen. Tyto oblasti trpí neefektivní výrobou, která se díky vlivu pandemie ruší, a tak zde nemá velké zastoupení ani průmyslová výroba. Tyto oblasti jsou závislé na cestovním ruchu, který byl ale v lednu 2021 stále omezen a nebyla otevřena ani lyžařská střediska a lázeňství bylo značně omezeno. V okrese Bruntál je také zastoupeno stavebnictví, které ale v lednovém počasí je značně omezeno. Další výrazné zvýšení zaznamenaly okresy Sokolov, Karlovy Vary, Teplice a Děčín. Všechny tyto okresy jsou závislé na cestovním ruchu. V lednu byl ovšem cestovní ruch a služby značně omezeny. Pro Karlovy Vary je zásadní cestovní ruch a lázeňství. Obojí bylo už dlouhodobě omezeno. V Sokolově upadá těžební průmysl. Děčínský okres je také důležitým dopravním uzlem. V této době byla ovšem doprava omezena. V lednu byl zaznamenán větší nárůst uchazečů o zaměstnání z oblasti dopravy, z toho usuzují, že zde došlo k omezení počtu pracovníků v dopravě. Dále byl nárůst zaznamenán i v okresech Cheb a Tachov. V okrese Tachov je velmi nízký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (0,3 uchazeče), z čehož vyplývá, že je zde dostatek pracovních míst, ale lidé zkrátka nepracují. Je možné, že v okrese Tachov bylo propuštěno i více obyvatel pracujících v Německu. Je zde také velké zastoupení automobilové průmyslu, tyto firmy vyrábějí textilní části automobilů, opěrky a interiér automobilů. Je proto možné, že se v těchto firmách propouštělo v souvislosti s nižší prodejností automobilů. I přesto některé automobilové závody obnovily svůj plný provoz. Těchto součástí může být dostatek a není třeba navýšovat výrobu, naopak je lepší ji snížit. V okrese Klatovy nastala podobná situace, kde byla propuštěna téměř celá firma, která vyráběla sedadla do letadel. Letecký provoz a celkově letecký průmysl byl omezen na úplné minimum, a tak nebyla dostatečná poptávka po těchto výrobcích. Další zvýšení zaznamenaly okresy Český Krumlov, Znojmo a Hodonín. Víme, že okres Znojmo je zemědělskou oblastí, navíc v kombinaci s cestovním ruchem a stavebnictvím a vlivem epidemie se nezaměstnanost musela zvýšit. Navíc je zde nedostatek pracovních příležitostí. Vyšší nezaměstnanost v Hodoníně už byla v prosinci 2019 (4,7 %), teď se ještě zvýšila na hodnotu 5,9 %. V tomto okrese došlo k transformaci průmyslu a velkých průmyslových podniků, které patřily k největším zaměstnavatelům v okrese. To způsobilo onu vyšší nezaměstnanost. Epidemie koronaviru tuto nezaměstnanost jen podpořila.

5.6 Typologie okresů podle změny nezaměstnanosti

Pomocí XY grafu se okresy rozdělily do několika skupin podle toho, jakou míru nezaměstnanosti měly na začátku sledovaného období a na konci období, v tomto případě je to prosinec 2019 a prosinec 2020. Skupiny se dělily podle barev. Horní řada je v odstínech modré, prostřední v odstínech zelené a spodní řada v odstínech oranžové.

Graf č. 2: Typologie okresů

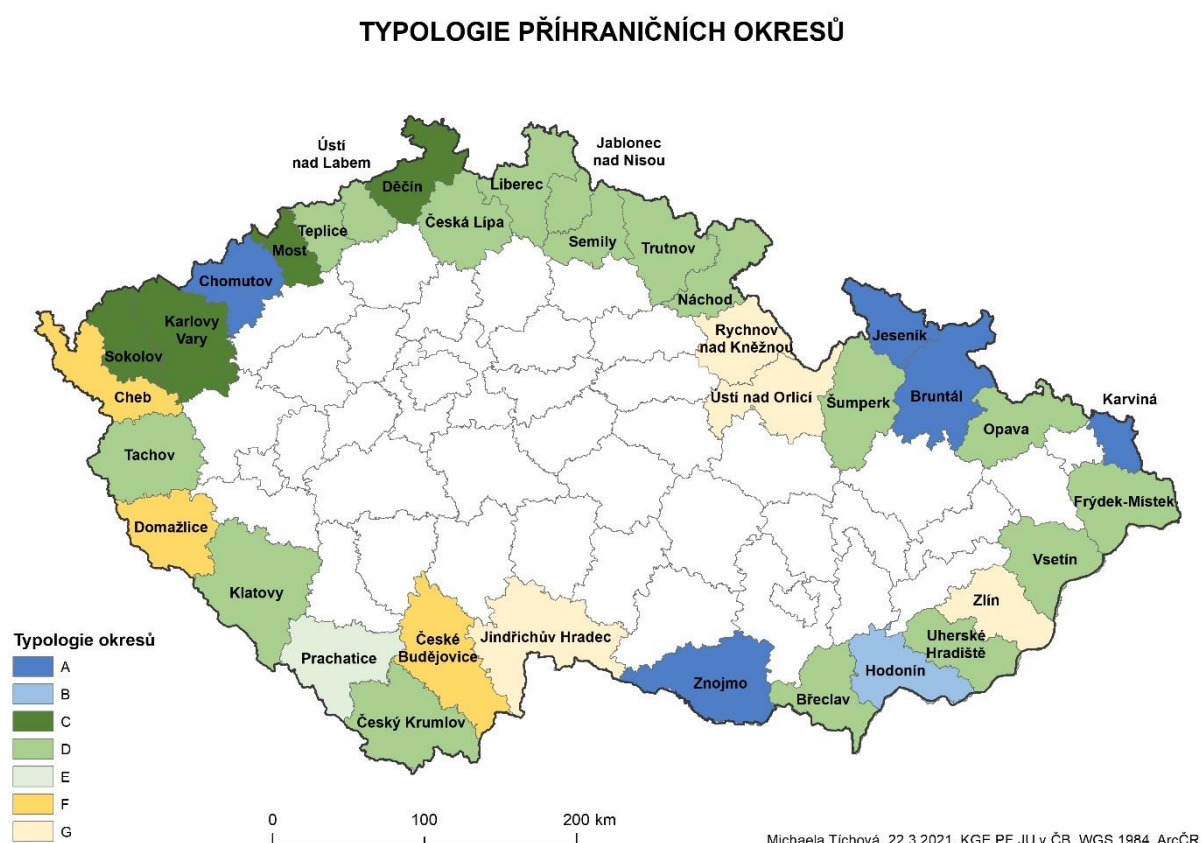

Zdroj: Portál mpsv.cz, vlastní zpracování

V tmavě modré části (A) se vyskytují okresy, které měly vysokou nezaměstnanost na začátku i na konci období. Patří sem okresy Chomutov, Znojmo, Bruntál, Jeseník a Karviná. Jsou to oblasti problémové či periferní. V modré části (B) se vyskytují okresy, kde byla nezaměstnanost na začátku období ve vyšší nezaměstnanosti, a na konci se zvýšila, ale velmi nepatrně. Tím je například okres Hodonín, kde se nezaměstnanost zvýšila o 0,8 p. b. Tmavě zelenou barvou (C) jsou okresy, které na začátku měly střední hodnotu nezaměstnanosti, ale na konci byla míra nezaměstnanosti vysoká. Těmito okresy jsou Sokolov, Karlovy Vary, Most a Děčín. Uprostřed, v zelené části (D) jsou okresy, které měly střední hodnotu na začátku i na konci. V této části se protínají mediány hodnot v prosinci 2019 a 2020. Čím blíže se okresy nachází tomuto bodu, tím více se nacházejí ve středních hodnotách. Téměř na protnutí mediánů leží okres Jablonec nad Nisou. Další okresy, které jsou velmi blízko jsou Břeclav, Liberec, Semily, Šumperk, Náchod, Vsetín a Tachov. V těchto okresech se možná nezaměstnanost zvýšila, ale ne dost na to, aby se

vychýlily od mediánů. V zelené barvě jsou i okresy, které jsou blíže k tmavým barvám. To jsou okresy Děčín, Ústí nad Labem, Český Krumlov a Teplice. Ačkoliv Teplice mají blíže spíše k oranžové barvě, což je dáno nižší nezaměstnaností na začátku období než u předchozích okresů. Jsou tu ale i okresy, které se stále nachází v zelené barvě, ale v barevném poli se nachází blíže k světlým barvám, téměř na hranici barevného schéma. To jsou Česká Lípa, Trutnov, Opava, Klatovy a Uherské Hradiště. Tyto okresy měly míru nezaměstnanosti lehce pod oběma mediány, a proto mají blíže k světlejším barvám. Dále jsou tu okresy, které se vyskytují v oranžové barvě (F). To proto, že měly nízkou nezaměstnanost na začátku období, ale střední hodnotu na konci období. To jsou okresy Cheb, Domažlice a České Budějovice. Okresy v té nejsvětější oranžové (G) jsou okresy, které měly nízkou míru nezaměstnanosti na začátku období, ale i na jeho konci. Jsou to okresy Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Jindřichův Hradec a Zlín.

Mapa č.2: Typologie okresů v příhraničních okresech

6. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zmapovat míru nezaměstnanosti před vypuknutím epidemie a po jejím vypuknutí. Před vypuknutím epidemie byla registrovaná míra nezaměstnanosti v České republice vůbec nejnižší v Evropě. Česká republika byla tehdy na ekonomickém vrcholu. Po takovém vrcholu vždycky přijde pád, bohužel se nečekalo že přijde tak brzy. V březnu 2020 se onemocnění COVID-19 začalo v jednotlivých případech objevovat i u nás než jen v zahraničí. Velmi rychle se se zde však onemocnění rozšířilo, což mělo vliv na vyhlášení protiepidemických opatření, mezi které patřilo omezování či dočasné uzavírání služeb, zavírání škol, přechod pracovníků na home office. Spolu s tím byly vyhlášeny i podpory pro podniky, aby nemusely ukončovat provoz. Myšlenka této podpory byla jasná, podpořit podniky a po pominutí epidemie, by nezaměstnanost byla stále nízká a ekonomicky by Česká republika byla stále na vrcholu. Bohužel se nestalo a epidemie stále přetrvává i v době psaní této práce. Opatření stále platí, což znamená že podniky stále neotevřely svoje provoz, služby jsou stále zavřeny, a tak se nevydělávají peníze, které by platilo zaměstnance. Některé podniky a služby to postihlo existenčně a musely ukončit svůj provoz. Zaměstnanci se tak stali nezaměstnanými. Některé fabriky musely ukončit svůj provoz v důsledku nedostatečné poptávky po vyráběných produktech, především v oblasti leteckého a automobilového průmyslu.

Míra nezaměstnanosti se začala více zvyšovat až od dubna 2020. To už první malé podniky začaly krachovat a také byl pozastaven cestovní ruch, kterému v tomto období začíná sezóna, a právě pracovníci v cestovním ruchu nemohli být zaměstnáni v takové míře jako v předchozích letech. Do října 2020 byl vývoj nezaměstnanosti stabilní, hodnoty se výrazně nezvyšovaly spíše stagnovaly. Najdou se i okresy, které měly růstovou tendenci. Výrazně se míra nezaměstnanosti začala zvyšovat v listopadu 2020. V tu dobu už probíhala druhá vlna epidemie a znovu byla zavedena všechna protiepidemická opatření. Některé služby a podniky druhou vlnu nezvládly a svůj provoz ukončilo více firem. V tomto období také najdete velmi málo podniků, které by otevřely svůj provoz od začátku epidemie.

Tato práce sleduje vývoj nezaměstnanosti do ledna 2021. V tomto měsíci byly hodnoty velmi různé. Některé okresy držely téměř svoji míru nezaměstnanosti jako před vypuknutím epidemie, některé okresy ale svoji míru nezaměstnanosti několikanásobně zvýšily. To je velké části zapříčiněno tím, zda v daném okrese převažuje zemědělství, služby či průmysl. V některých okresech, převážně západních okresech je více poznat vliv nezaměstnaných pendlerů. Na východě je vysoká nezaměstnanost způsobena periferností okresů či upadajícím průmyslem.

Závěrem lze říci, že hlavní vlna nezaměstnanost teprve přijde a podpora ze strany státu nebude stačit na udržení nízké nezaměstnanosti. Ale současná situace je velmi dobrá. Firmy, podniky a všichni zaměstnavatelé tuto dobu zvládají velmi dobře a snaží se udržovat provoz s jistými omezeními např. restaurační výdejní okénko, zřízení nových e-shopů atd.

Vymezení regionů na základě administrativních hranic okresů je nejjednodušší způsob. Vymezení okresů je stále funkční pro statistické účely a data potřebná pro tuto práci byla udávána právě pro okresy, proto byly vybrány okresy. Analýza dat ukázala, že v současnosti na tom nejsou okresy s mírou nezaměstnanosti nejhůře, ale že ta největší vlna vysoké nezaměstnanosti teprve přijde. Typologie okresů rozdělila skupinu regionů na ty prosperující, které epidemie nijak výrazně neomezila. Dále na okresy, které byly prosperující, ale v průběhu epidemie se nezaměstnanost zvýšila. Poslední skupinou jsou okresy, které byly vysokou nezaměstnaností poznamenány ještě před vypuknutím epidemie. Tyto okresy většinou trpí upadajícím průmyslem.

Autorka této práce doufá, že tato bakalářská práce objasnila aspoň základní problémy týkající se vlivu epidemie COVID-19 na trh práce. Také doufá, že poslouží dalším, kteří by se chtěli věnovat tomuto světovému problému, jako je trh práce a vliv koronavirové epidemie.

Literatura:

- ACEMOGLU, D. (1997): *Training and Innovation in an Imperfect Labour Market*. Review of Economic Studies, 64, s.445-464.
- BECKOVÁ, L. (2016): *Postavení SO ORP Domažlice v rámci Plzeňského kraje (se zaměřením na vývoj trhu práce)*. Bakalářská práce, Ekonomická fakulta Západočeské univerzity, Plzeň, 77 s.
- BITTNER, J. (2020): *Ekonomické nerovnosti a Koronavirus*. https://rosalux.cz/wp-content/uploads/2020/09/Bittner-Studie_nerovnosti_-1.pdf (6.2.2021)
- BROŽOVÁ, D. (2012): *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Oeconomica, Praha, 288 s.
- BROŽOVÁ, D. (2003): *Společenské souvislosti trhu práce*. Sociologické nakladatelství, Praha, 140 s.
- CALMFORS, L. (1994): *Active labour market policy and unemployment – a framework for the analysis of crucial design features*. OECD Journal: Economic Studies, 22, s.7-47.
- DOOLEY, D., FIELDING, J., LEVI, L. (1996): *Health and Unemployment*. Annual Reviews, 17, s.449-65.
- FIALOVÁ, V. (2014): *Strukturální nezaměstnanost v ČR*. Diplomová práce, Ekonomicko-správní fakulta Univerzity Pardubice, Pardubice, 83 s.
- FLEK, V., VEČERNÍK, J. (2005): *The Labour Market in the CR: Trends, Policies and Attitudes*. Finance a úvěr – Czech Journal of Economics and finance, 55, č. 1-2, s.5-24.
- GOLA, P. (2014): *Dlouhodobá nezaměstnanost přináší problémy*. <https://dumfinanci.cz/clanky/4896-dlouhodobá-nezamestnanost-prinasi-problemy/> (18.1.2021)
- GRAHAM, B. S. (2020): *Rapid COVID-19 vaccine development*. Science, 368, č.6494, s.945-946.
- HAVLÍČEK, T. (2004): *Teorie vymezení pohraničí*. In: Jeřábek, M., Dokoupil, J., Havlíček, T. a kol. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?* Praha: Academia, s. 59-66.
- KIM, J.H., MARKS, F., CLEMENS, J.D. (2021): *Looking beyond COVID-19 vaccine phase 3 trials*. <https://www.nature.com/articles/s41591-021-01230-y> (5.2.2021)
- KUBÁTOVÁ, E. (2020): *Kolaps zdravotnictví, lékaři nedokážou pomoci všem. Proč se boj s koronavirem v Itálii proměnil v drama?* https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/italie-koronavirus-nemocnice-umrti-epidemie-zdravotni-system_2003130803_eku (5.2.2021)
- KOSINA, R. (2019): *Case – management jako řešení dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR*. Bakalářská práce, Katedra veřejné a sociální politiky FSV UK, 40 s.
- LE, T.T., a spol. (2020): *The COVID-19 vaccine development landscape*. Nature Reviews Drug Discovery, 19, s.305-306.
- LEINO-ARJAS, P., a spol. (1999): *Predictors and consequences of unemployment among construction workers: prospective cohort study*. British Medical Journal, 319, s.600-605.
- MAREŠ, P. (1998): *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Sociologické nakladatelství, Praha, 172 s.

MAREŠOVÁ, J. (2006): *Mezinárodní pracovní migrace v okrese Cheb s důrazem na pendlerství*. Diplomová práce, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje UK, Praha, 110 s.

SAMORODOV, A. (1999): *Ageing and labour markets for older workers*. http://www.ilo.int/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/documents/publication/wcms_120333.pdf (21.4.2021)

SHEREEN, M.A. a spol. (2020): *COVID-19 infection: Origin, transmission, and characteristics of human coronaviruses*. Journal of Advanced Research, 24, s.91-98.

TICHOTOVÁ, I. (2009): *Nezaměstnanost jako ekonomický a sociální problém*. Bakalářská práce. Katedra ekonomických a sociálních věd Bankovní institut, Praha, 64 s.

TUNGUL, L (2020): *Střední třída v karanténě: čekání na změnu*. In: Tungul, L. a kol.: *Doba (po)COVIDová: zaměřeno na střední třídu*. TOPAZ, Praha, s.12-14.

VAVREJNOVÁ, M. (2004). *Mobilita pracovní síly před a po vstupu ČR do EU*. Acta Oeconomica Pragensia, 12, č.3, s.195-218.

Internetové zdroje:

ALTAXO.cz (2019): Pendlerství, <https://www.altaxo.cz/zacatek-podnikani/tipy-na-podnikani/pendlerstvi> (15.3.2021)

Český statistický úřad (2021): Stav a pohyb obyvatelstva v ČR – rok 2020, <https://www.czso.cz/csu/czso/stav-a-pohyb-obyvatelstva-v-cr-rok-2020> (28.3.2021)

Český statistický úřad (2020): Nezaměstnanost, <https://www.czso.cz/documents/10180/20568935/311107k03.pdf/41c1a51c-cb1a-4276-8f00-e3b60ab32fe1?version=1.0> (18.9.2020)

Eurostat (2020): The EU in the world – labour market, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/The_EU_in_the_world_-_labour_market#Unemployment_rates (18.9.2020)

FinExpert.cz (2006): Jak funguje trh práce ve světě, <https://finexpert.e15.cz/jak-funguje-trh-prace-ve-svete> (18.9.2020)

International Labour Organization (2020): ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. 3rd Edition, https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/impacts-and-responses/WCMS_743146/lang--en/index.htm (5.2.2021)

International Labour Organization (2020): Czechia, <https://www.ilo.org/budapest/countries-covered/czech-republic/lang--en/index.htm> (18.9.2020)

JOHNS HOPKINS U&M (2021): Coronavirus resource centre, <https://coronavirus.jhu.edu/map.html> (05.2.2021)

Managementmania (2016): Trh práce, <https://managementmania.com/cs/trh-prace-labour-market> (10.9.2020)

Ministerstvo vnitra České republiky (2008): Správa na úseku zaměstnanosti, <https://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx> (18.9.2020)

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2021): Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti, <https://www.mpsv.cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky> (28.3.2021)

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2021): Nezaměstnanost – měsíční, <https://www.mpsv.cz/web/cz/mesicni> (10.4.2021)

Úřad práce ČR (2020): Eures, <https://www.uradprace.cz/caste-dotazy-1> (18.9.2020)

Wikipedia (2021): Pandemie covidu-19 v Česku, https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku (21.1.2021)

Wikipedia (2021): Pandemie covidu-19 v Itálii, https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_It%C3%A1lii (21.1.2021)

Wikipedia (2021): Pandemie covidu-19, https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19 (21.1.2021)

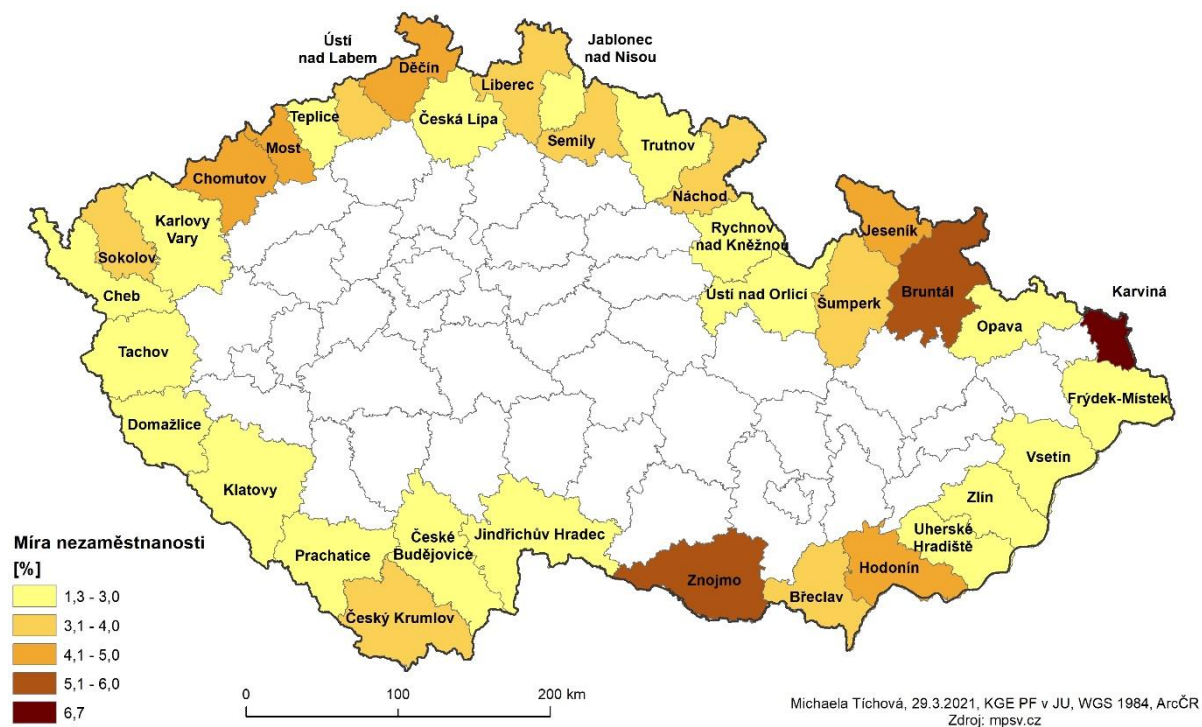
Wikipedia (2021): Průběh pandemie covidu-19 (listopad 2019–leden 2020), [https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_pandemie_covidu-19_\(listopad_2019_%E2%80%93 leden_2020\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_pandemie_covidu-19_(listopad_2019_%E2%80%93 leden_2020)) (21.1.2021)

Zákony pro lidi (2010): Zákon č.435/2004 Sb., <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435?text=zam%C4%9Bstnanost> (25.1.2021)

Přílohy:

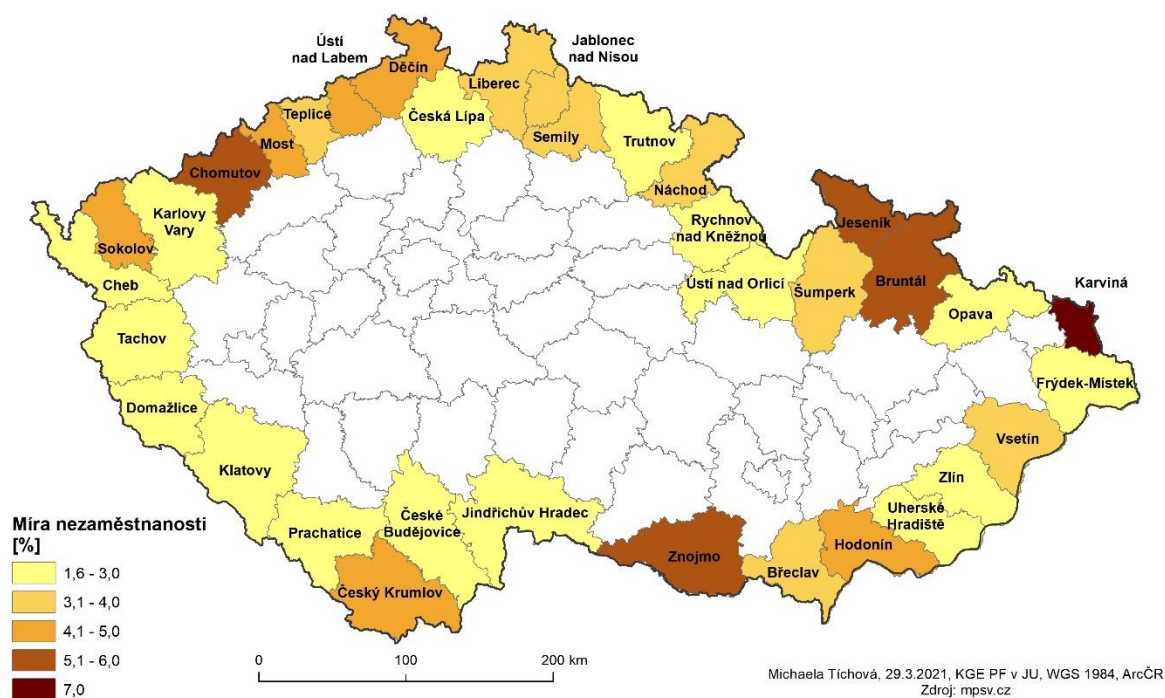
Mapa č.3: Registrovaná míra nezaměstnanosti v prosinci 2019

REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V PROSINCI 2019

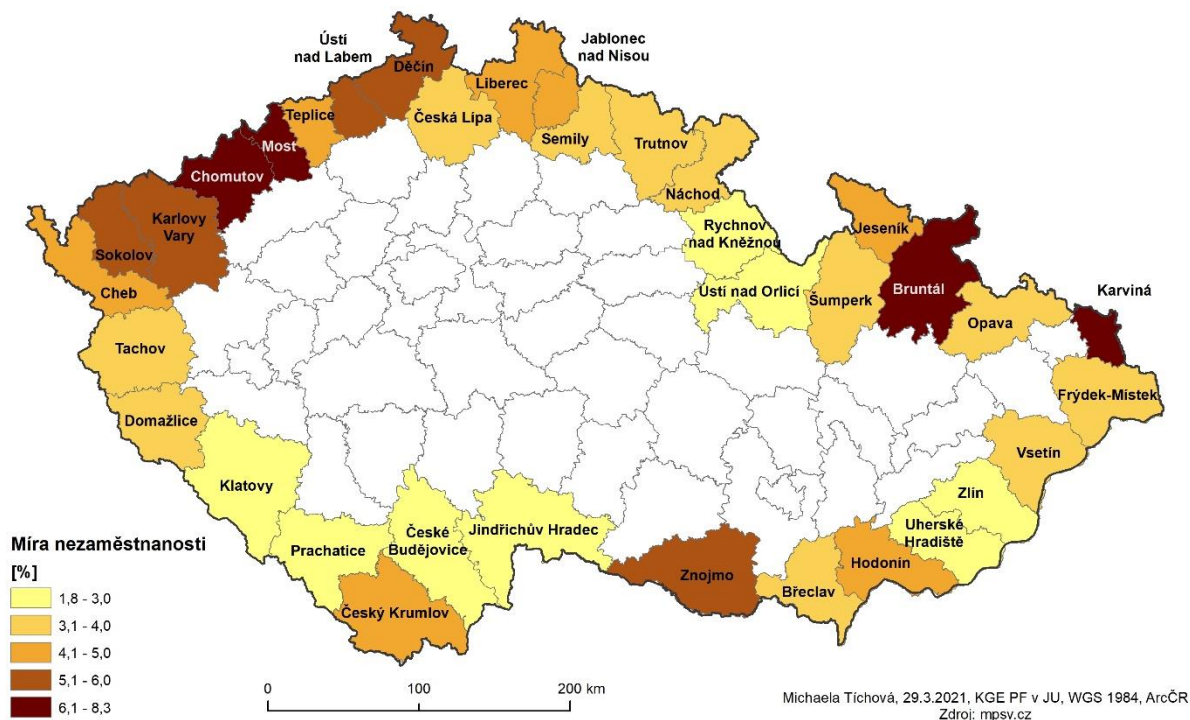
Mapa č.4: Registrovaná míra nezaměstnanosti v březnu 2020

REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V BŘEZNU 2020

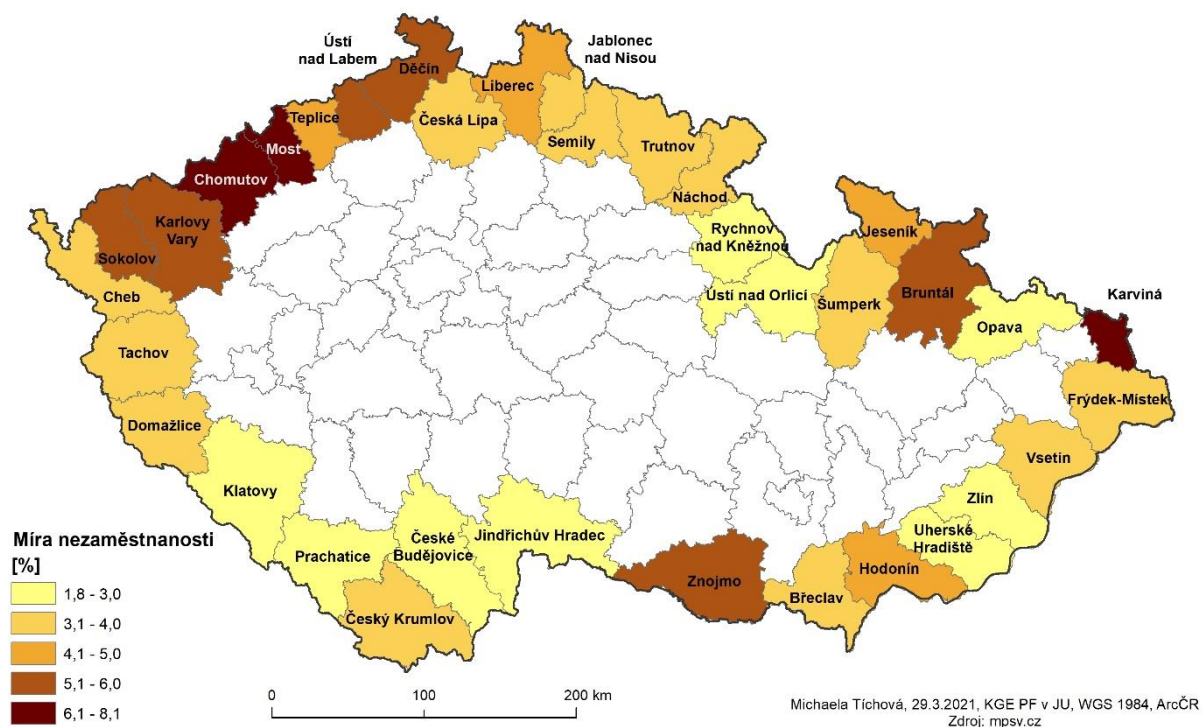
Mapa č.5: Registrovaná míra nezaměstnanosti v červenci 2020

REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V ČERVENCI 2020

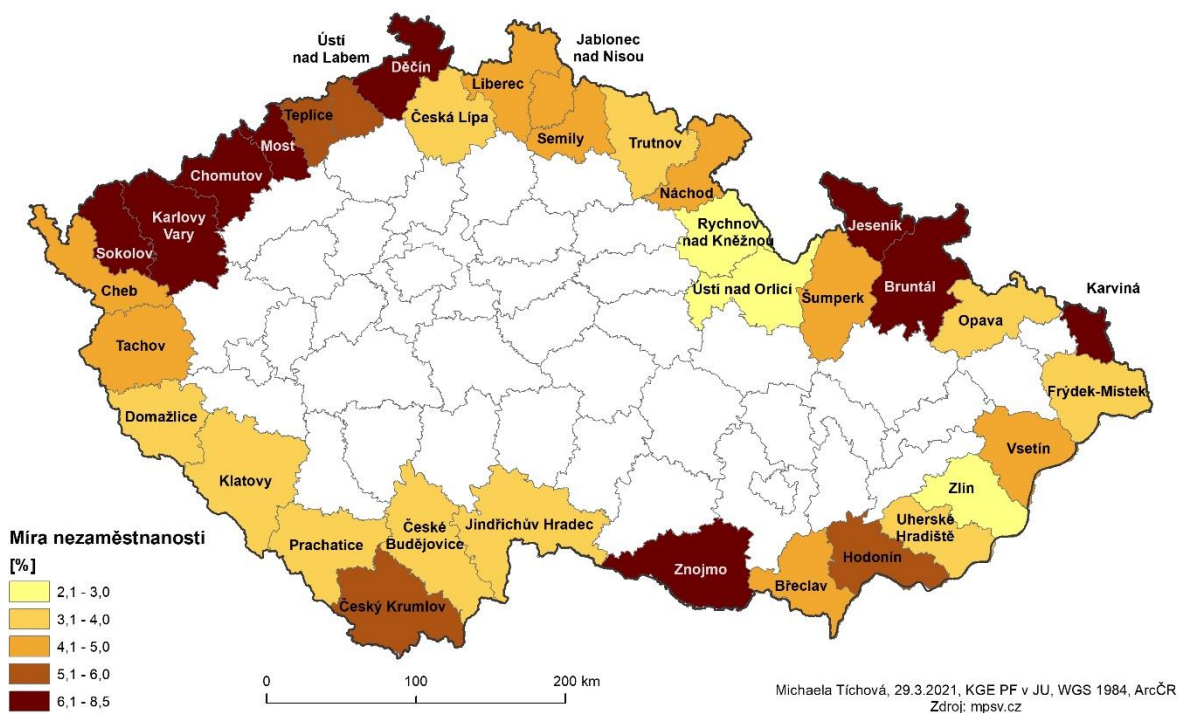
Mapa č.6: Registrovaná míra nezaměstnanosti v říjnu 2020

REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V ŘÍJNU 2020

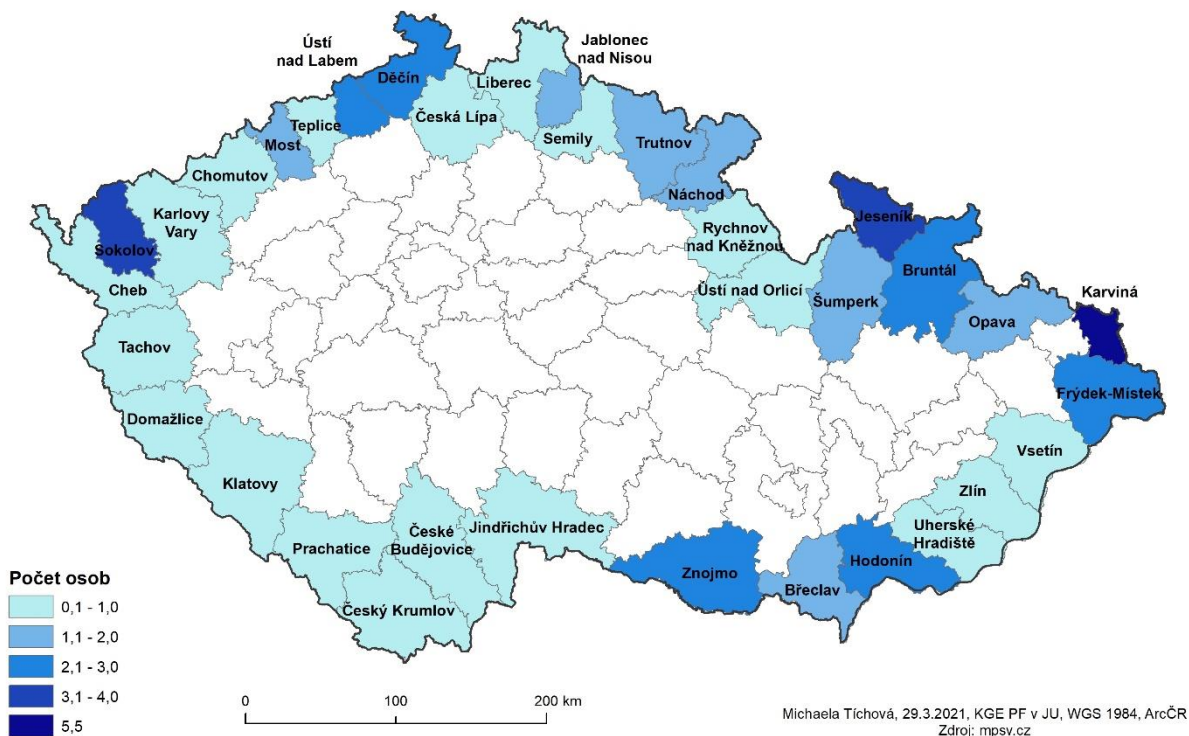
Mapa č.7: Registrovaná míra nezaměstnanosti v lednu 2021

REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V LEDNU 2021

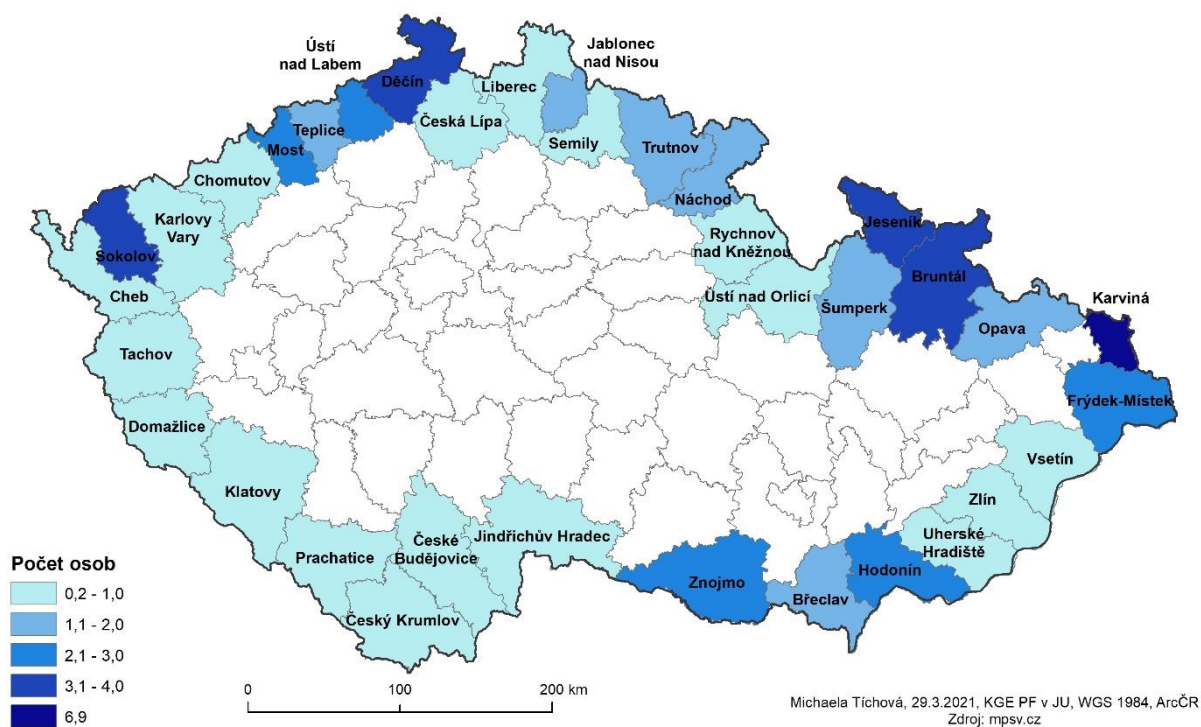
Mapa č.8: Počet uchazečů v prosinci 2019

POČET UCHAZEČŮ NA JEDNO VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V PROSINCI 2019

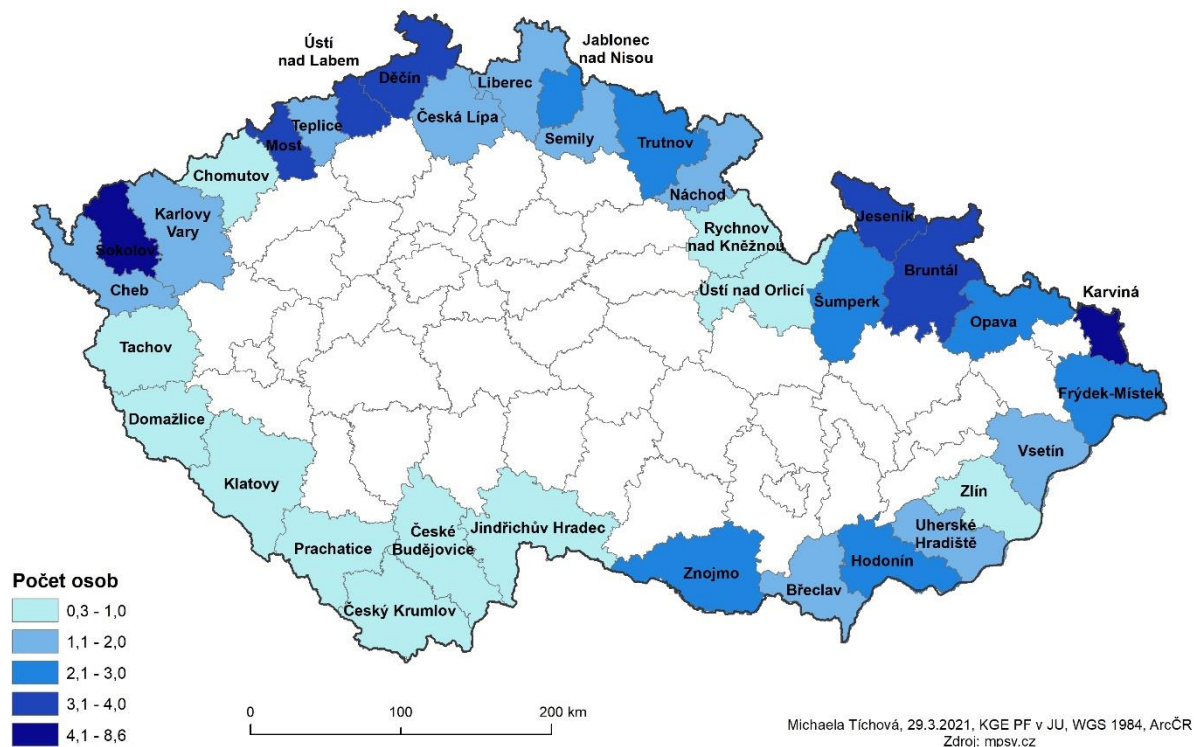
Mapa č.9: Počet uchazečů v březnu 2020

POČET UCHAZEČŮ NA JEDNO VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V BŘEZNU 2020

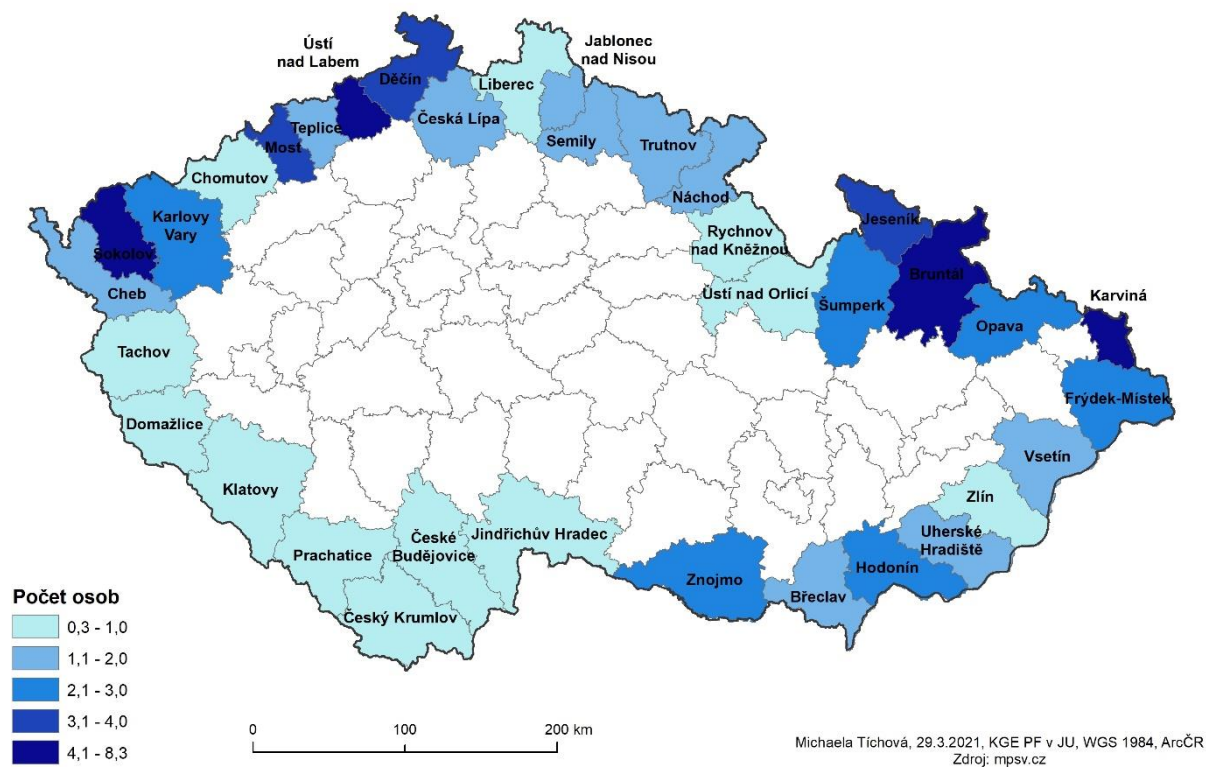
Mapa č.10: Počet uchazečů v červenci 2020

POČET UCHAZEČŮ NA JEDNO VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V ČERVENCI 2020

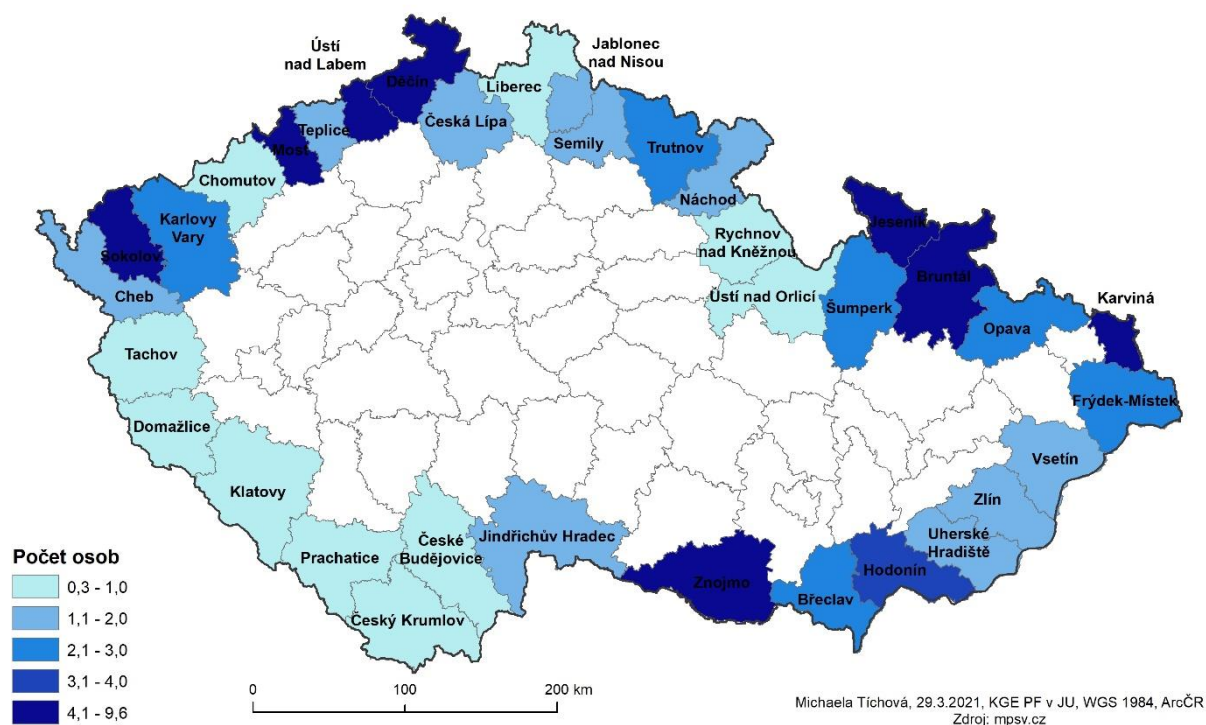
Mapa č.11: Počet uchazečů v říjnu 2020

POČET UCHAZEČŮ NA JEDNO VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V ŘÍJNU 2020

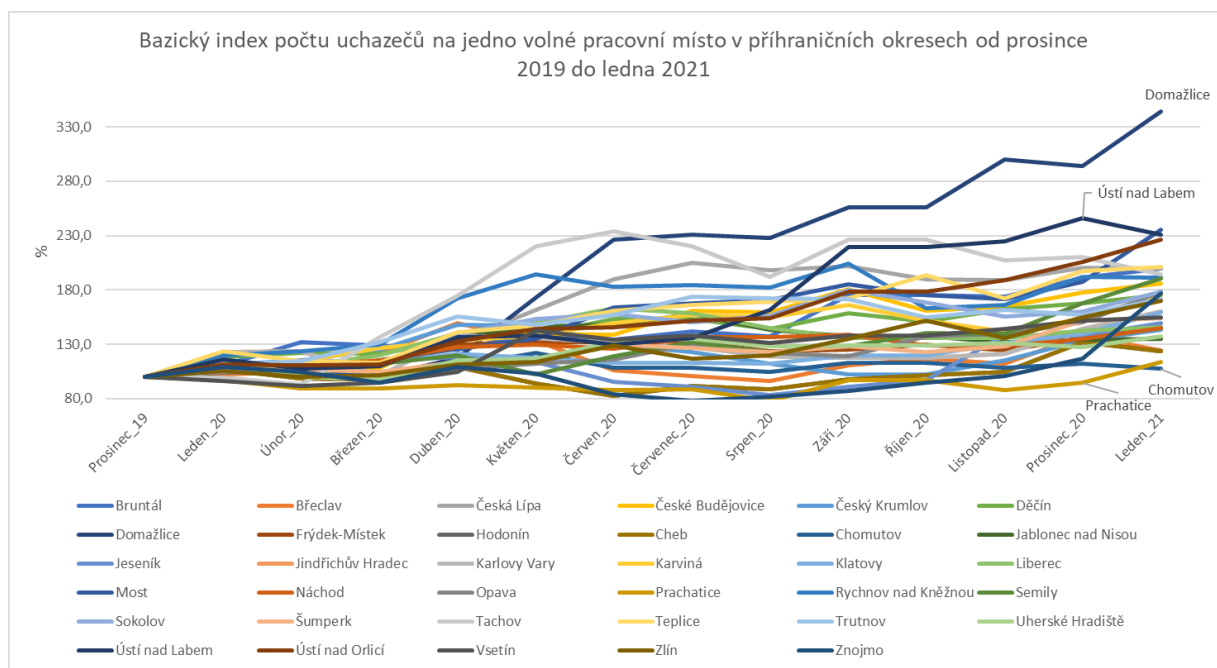

Mapa č.12: Počet uchazečů v lednu 2021

POČET UCHAZEČŮ NA JEDNO VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO V PŘÍHRANIČNÍCH OKRESECH V LEDNU 2021

Graf č.3: Bazický index počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo v příhraničních okresech

Zdroj: Portál mpsv.cz, vlastní zpracování

Tab. 2: Registrovaná míra nezaměstnanosti v příhraničních okresech od prosince 2019 do ledna 2021

	Prosinec_19	Leden_20	Únor_20	Březen_20	Duben_20	Květen_20	Červen_20	Červenec_20	Srpen_20	Září_20	Říjen_20	Listopad_20	Prosinec_20	Leden_21
Bruntál	5,6	6	5,9	5,7	5,9	6,0	6,0	6,0	6,1	6,0	5,9	6,0	6,8	7,3
Březlav	3,4	3,7	3,6	3,6	4	4,0	3,6	3,5	3,3	3,2	3,2	3,5	4,1	4,4
Česká Lípa	2,4	2,6	2,6	2,5	3	3,4	3,6	3,6	3,5	3,4	3,2	3,2	3,4	3,7
České Budějovice	1,8	1,9	1,9	1,8	2,4	2,4	2,4	2,6	2,7	2,7	2,7	2,8	3,0	3,2
Český Krumlov	3,6	4,3	4,1	4,2	5	5,0	4,5	4,4	4,2	3,9	4,0	4,3	5,0	5,5
Děčín	4,1	4,6	4,6	4,6	5	5,2	5,3	5,4	5,4	5,4	5,2	5,3	5,7	6,1
Domažlice	2,1	2,3	2,3	2,4	3	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2	3,3	3,4	3,7
Frydek-Místek	2,9	3	3	3	3,3	3,4	3,4	3,5	3,4	3,3	3,2	3,3	3,5	3,7
Hodonín	4,7	5,1	4,9	4,7	5,1	5,0	4,8	4,9	4,9	4,8	4,7	4,9	5,5	5,9
Cheb	1,9	2,2	2,2	2,4	3,7	4,4	4,3	4,4	4,2	4,0	4,0	4,0	4,2	4,6
Chomutov	4,9	5,3	5,3	5,2	5,9	6,3	6,4	6,6	6,5	6,4	6,1	6,0	6,3	6,6
Jablonec nad Nisou	2,9	3	3	3,1	3,7	4,0	4,0	4,3	4,2	4,1	4,0	3,9	4,1	4,2
Jeseník	5	5,5	5,6	5,5	5,6	5,3	5,1	4,9	4,5	4,4	4,4	5,4	6,4	7,1
Jindřichův Hradec	1,9	2,4	2,3	1,8	2,3	2,4	2,2	2,1	2,0	1,9	1,9	2,1	2,7	3,2
Karlovy Vary	2,6	2,8	2,8	3	4,1	4,8	5,2	5,4	5,4	5,3	5,5	5,7	6,0	6,4
Karviná	6,7	6,9	6,9	7	7,6	7,8	8,1	8,3	8,2	8,1	8,0	7,9	8,1	8,5
Klatovy	2,5	2,7	2,7	2,6	2,9	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5	2,8	3,3	3,7
Liberec	3,1	3,2	3,2	3,3	3,6	4,0	4,1	4,3	4,4	4,2	4,1	4,2	4,3	4,5
Most	4,6	5	4,9	4,9	5,6	6,1	6,3	6,8	7,0	7,0	6,6	6,5	6,6	7,0
Náchod	3,2	3,4	3,4	3,4	3,7	3,8	3,6	3,8	3,8	3,7	3,5	3,5	4,0	4,2
Opava	2,6	2,7	2,7	2,6	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0	3,3	3,5
Prachatice	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5	2,5	2,5	2,4	2,2	2,1	2,1	2,2	2,8	3,2
Rychnov nad Kněžnou	1,3	1,5	1,6	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	2,1
Semily	3,3	3,6	3,5	3,5	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	3,9	3,8	3,9	4,3	4,7
Sokolov	3,8	4,1	4,1	4,1	5	5,6	5,8	5,9	5,9	5,7	5,5	5,6	6,0	6,4
Šumperk	3,4	3,7	3,6	3,5	3,9	3,9	3,8	3,9	3,9	3,8	3,7	3,8	4,3	4,6
Tachov	2,8	3,1	3	3	3,5	3,8	3,8	3,8	3,7	3,6	3,5	3,3	3,8	4,1
Teplice	2,6	2,9	3,1	3,1	3,7	4,1	4,4	4,6	4,7	4,8	4,8	4,7	4,8	5,1
Trutnov	2,5	2,7	2,6	2,6	3,1	3,2	3,1	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,4	3,7
Uherské Hradiště	2,3	2,4	2,3	2,3	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	3,0	3,2
Ústí nad Labem	4	4,3	4,2	4,2	4,8	5,0	5,3	5,5	5,6	5,6	5,5	5,4	5,6	5,9
Ústí nad Orlicí	1,8	2	2	1,9	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4	2,3	2,4	2,6	2,8
Vsetín	3	3,1	3,1	3,1	3,4	3,5	3,4	3,5	3,5	3,4	3,3	3,5	4,0	4,3
Zlín	2	2,2	2,1	2,2	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,8	3,0
Znojmo	5,2	5,9	5,9	5,3	6,1	6,1	5,6	5,4	5,3	5,2	5,2	5,6	6,4	7,2

Tab. 3: Vývoj počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo v příhraničních okresech od prosince 2019 do ledna 2021

	Prosinec_19	Leden_20	Únor_20	Březen_20	Duben_20	Květen_20	Červen_20	Červenec_20	Srpen_20	Září_20	Říjen_20	Listopad_20	Prosinec_20	Leden_21
Bruntál	2,5	2,8	3,3	3,2	3,1	3,5	3,4	3,6	3,4	4,4	4,4	4,4	4,8	5,0
Bředav	1,6	1,7	1,7	2,0	2,4	2,2	1,7	1,7	1,6	1,8	1,9	1,8	2,3	2,0
Česká Lípa	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,6	1,6
České Budějovice	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9
Český Krumlov	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
Děčín	2,5	3,0	3,1	3,1	3,4	3,5	3,9	3,9	3,6	4,0	3,8	4,1	4,2	4,4
Domažlice	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Frydek-Místek	2,0	2,1	2,1	2,3	2,6	2,6	2,6	2,7	2,5	2,5	2,6	2,5	2,7	2,9
Hodonín	2,7	2,8	2,6	2,6	2,9	2,5	2,2	2,4	2,4	2,6	2,7	2,8	3,5	3,3
Cheb	0,4	0,5	0,5	0,6	1,0	1,1	1,2	1,3	1,2	1,0	1,2	1,2	1,4	1,4
Chomutov	0,9	1,0	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Jablonec nad Nisou	1,4	1,5	1,5	1,6	1,9	2,0	2,0	2,2	2,0	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9
Jeseník	3,4	3,7	3,6	3,9	4,0	3,9	3,3	3,1	2,8	3,1	3,3	4,8	4,7	5,1
Jindřichův Hradec	0,8	0,9	0,9	0,8	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	1,1	1,2
Karlovy Vary	0,6	0,8	0,8	0,8	1,3	1,6	1,8	1,8	1,7	1,8	2,1	2,2	2,5	3,0
Karviná	5,5	5,9	6,3	6,9	7,3	7,5	8,2	8,6	8,5	9,1	8,3	7,8	8,4	9,6
Klatovy	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
Liberec	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
Most	1,9	2,1	2,0	2,2	2,4	2,6	3,2	3,3	3,3	3,6	3,4	3,3	3,6	4,6
Náchod	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,5
Opava	1,7	1,8	1,9	1,7	1,8	1,9	2,0	2,2	2,1	2,0	2,3	2,4	2,5	3,0
Prachatice	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Rychnov nad Kněžnou	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
Semily	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,3	1,5
Sokolov	3,3	3,5	3,6	3,7	4,6	5,1	5,3	5,0	5,2	6,0	5,6	5,2	5,3	6,0
Šumperk	1,8	2,0	1,9	1,9	2,0	2,1	2,3	2,3	2,2	2,3	2,2	2,3	2,7	2,8
Tachov	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Teplice	0,9	1,2	1,1	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	1,8	1,6	1,8	1,9
Trutnov	1,2	1,3	1,3	1,5	1,8	1,7	1,8	2,0	2,0	2,0	1,8	1,9	1,8	2,0
Uherské Hradiště	0,9	1,0	0,9	0,8	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Ústí nad Labem	2,4	2,8	2,6	2,7	3,3	3,3	3,1	3,3	3,9	5,3	5,3	5,4	5,9	5,6
Ústí nad Orlicí	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8
Vsetín	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
Zlín	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	0,8	0,9	1,0
Znojmo	2,6	2,9	2,8	2,5	2,9	2,7	2,2	2,1	2,2	2,3	2,5	2,7	3,1	4,7